

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Váczi körút 23.
hova minden küldemény intézendő.

Zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

SZERKESZTI:

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt. --
Fél évre . . . . . 4 » --
Negyedévre . . . . . 2 » --
Egyes szám ára 16 kr.

M E G J E L E N I K M I N D E N P É N T E K E N .

„Örvend a király és örvend népe.”

— A koronázási ünnep 25-ik évfordulójára. —

Epedő, szép menyasszony, kit annyi viszontagság után végre oltár elé vezetett daliás, szèrelmes vőlegénye.

25 év mult azóta.

Megismerni egymást csak ez idő alatt tanulták. És a fájdalomnál, hogy egymást oly soká félre ismerték, kerülgették, végtelenül nagyobb örömük, hogy immár egymást tökéletesen megértették.

Hűnek, jónak, nemesnek és odaadónak találták egymást. Mennyire nőtt ezáltal kölcsönös becsülésük, igaz ragaszkodásuk, egymással való örömük, tiszta boldogságuk!

Ezüst lakodalmát üli a magyarok szeretett királya hűséges magyar nemzetével.

Az ünnep, melynek örömtüzei belobogják szép e nagy hazát, megvilágítanak minden magyar szívet, — nemcsak a magyar királyé. Saját magát is ünnepli — és joggal — a lovagias magyar nemzet.

Ünnepli feltámadását a nemzetek sorában. Csodálatos felvirágzását, erőinek gyarapodását, szellemének szárnyalását, minden téren észlelt fejlődését, emelkedését.

Szerencsés volt a szent frigy. Hála neked érte, Istenünk, királyok királya, népek és nemzetek fentartója!

Hála a multért, könyörgés a jövőért, imádság szeretett királyunkért szállanak Istenhez a magyar Izrael imaházaiból, iskoláiból. Pásztorlevél meghagyása, rendelet intézkedése nélkül megtelnek templomaink szent érzelmektől ihletett hívőkkel, hogy örökkévaló, változás nélküli, mindenható, könyörületes, kegyelmes Istenünkhöz lelkünk legmélyéből fohászkodva fohászkodjunk:

Áldd meg Atyánk, ős forrása a mindenségnek, bírása a világegyetemnek, megjutalmazója minden jónak, áldd meg hűn szeretett, felséges királyunkat, I. **Ferencz Józsefet!** Áldd meg dicső magyar nemzetünket! Im', alig léptek frigyre egymással, alig telte nemzetünk szentelt koronáját a király drága fejére, szabad polgárrá tették szent tanaidat hirdető, annyit sanyargatott, annyi század óta minden polgári jogot nélkülözött fiadat, Izraelt. Áraszd el szent malasztjaiddal azt a nemes uralkodót, ki az igazság utjairól le nem tért, a nemzetnek tett fogadását soha hajszálnyival meg nem szegte, de leghatalmasabb és leghűségesebb öre lett alkotmányunknak, hazai törvényeinknek. Tarts távol tőle, tőle és a magyar haza őrangyalától, imádva szeretett felséges királynénktől, kik annyi súlyos megpróbáltatáson mentek keresztül, kik a türesnek és Istenben való megadásnak oly világító példáját szolgáltatták népeik millióinak: tarts távol tőlük vést és bajt, egyengesd kegyelemmel utjaikat, hogy a jövőben csak örömet és boldogságot lássanak fenséges övéik köreiből. Tartsd fenn, örökkévaló, jóságos Isten, továbbra is szívükben a népeik iránt való szeretet szent érzelmeit. Ápolj továbbra is lelkükben a Tőled eredő belátást és bölcseséget, hogy saját dicsőségükre, népeik boldogítására uralkodjanak és engedd, oh engedd, Istenünk, hogy annak a magasztos frigynek, melynek most ülik ezüst menyegzőjét magyar nemzetünkkel, épségben és egészségben megülhessék annak aranylakodalmát is.

Szabolcsi Miksa.

A KIRÁLYHOZ.

Fenséges Királyunk! Azok, kiket hajdan
Tűzoszlop vezérelt pusztá sivatagban,
Lobogó tűzoszlop — nagy eszmények fénye —
Hódolva horúlnak most trónod elébe.
Mert vezéroszlopunk, szeretett Királyunk,
Te vagy mostan nekünk,
Miként eszményinkhez, szívünkben hozzád is
Törhetlen hűségünk.

A Te lánglelkedben lobogva felgyúladt
A j o g e g y e n l ő s é g, mint a ragyogó nap
Melynek áldást ontó, búvsugaras fénye
Hajnalt derített a vakhit éjjelébe
S az előítélet már már elepesztő,
Vad sivatagából,
Uj honba vezérelt, a melyhez örökre
Honszerelmünk lánczol.

Népszerűtetélvel a Te fenkölt lelked
E szent hon keblére oda ölelt, rejtett,
Hozzája forrasztott, hű fiai lettünk —
Magyar lett a nyelvünk, honszerelmes lelkünk.
Magyar im a zsidót ezredéve ormán
T e s t v é r é n e k vallja,
Mert e honért lüktet minden szívverése
S ha kell, — villan kardja.

S most, hogy az időnek csapzó szárnyalása
Tünt nagy emberöltőd' még dicsőbbre váltja,
Most, midőn e honnak minden kis zugában
Ünnepre lobbanó, boldog szabadság van,
Midőn diadalt ül hegyen és rónákon
Annyi nemes eszme:
Miljó zsidó szívvel t ö b b magyar szív dobban
Értted áldást esdve.

Miljó e m b e r szive, a kiknek hajóját
Mint zúgó viharok, pozdorjává zúzták
Vészes ezredévek zajgó óceánján
Barbár néparadat, zsarnok gőg és ármány,
S e letűnt századok eszmékről susogó
Hullámmorajlása,
Értted a Zsoltáros királyi himnusát
Zendíti imánkba :

LXXII. zsoltár.

Öröklétű Isten, a ki bölcseséggel
Kormányzod, intézed e földi világot:
Áraszsz ezután is Királyunk szívébe
Igaz bölcseséget, égi igazságot,
Hogy szent igazadban kormányozza népét,
A gazdagot úgy, mint árváját, szegényjét.

Hirdessék a hegyek országa békéjét,
Visszhangozzék tőle halom, völgy s a róna,
Áradjon boldogság ragyogó trónjáról,
Mikéntha dicsfényed omlanék le róla,
Foganjon lelkében minden nemes eszme,
Áldásod' esdje rá a népe szerelme.

Hódoljon meg néki a nap ragyogása,
Tiszteljék, mig jelez hold időt az égen,
Mintha zápor hull a kiaszott mezőkre,
Ugy fakaszszon áldást minden nyomon-lépten.
Tengertől-tengerig szálljon a hir róla,
Zengje költő tettét s népe ajkán nóta.

Messze földek büszke, hatalmas királyi,
Tiszteljék fenségét igaz barátsággal,
Soh'se legyen néki harcos ellensége,
Esdjék meg a kegyét béke-olajággal,
Legyen ő a jognak dönthetlen bástyája,
Rabnép szabadultát hatalmától várja.

Országának földje úgy ontsa a gabnát,
Mint zúgó Libanon a cédruslevelet,
Kincses városinak büszke kupolái
Csupa boldogságot, derűt hirdessenek,
Hogy minden nemzetnek az legyen a vágya:
»Vajha volna néki ily dicső királya.«

S késő nemzedékek magasztalva zengjék
Hirét, nevét, a mely soha el nem évül,
Emléke villanjon, mint ködön át napfény,
Dicső ezredévre, tűnő ezredévről,
S áldassék a neved, mindeneknek Atyja,
Ki fensége fényét halandóra adja.

Gerő Atala.

Községkerületek alakulása.

A III-ik izr. községkerület.

A III-ik izr. községkerület, melyhez Trencsén megyének hitközségei tartoznak, 1892-iki május hó 22-én a trencsényi hitközség tanácstermében tartotta meg alakuló gyűlését.

Donáth Manó elnök trencsényi ügyvéd a gyűlést délelőtt 10 órakor nyitotta meg. Üdvözölte a szép számban megjelent képviselőket. Baszámolót nem tarthatott, mivel működése csak egy pár hónapig tartott s így alig volt még alkalma a kerület dolgaiban intézkedni. Ecsetelte a kerületbeli hitközségek jelen helyzetét s azon reményének adott kifejezést, hogy az előjárásnak jövőbeli működését siker fogja koronázni.

Végül kérte a választások megejtését.

Az általános tetszéssel fogadott beszéd után **Altmann** Jakab korelnök vezetése alatt megejtett választások eredménye a következő:

Elnök **Donáth** Manó (Trencsén) elnökhelyettes **Frankl** Henrik (Trencsén), előjárásági tagok **Grün** Károly (Vág-Besztercze), **Altmann** Jakab (Pruszká) s **Kácsér** Nándor dr. (Puchó), helyettes előjárásági tagok **Mahrer** Ármin (Illava) s **Frankl** Mór.

Az előjárásági jegyzőjévé **Kácsér** Nándor drt, pénztárnokává **Groog** Zsigmondot választották meg.

A kerületi bíróság elnökévé **Donáth** Manó, helyettesévé **Weisz** Jakab (Melsicz) választott meg, s a 12 tagból álló bizottságba a következő képviselőket sorsolták ki:

Kácsér Nándor dr., **Frankl** Henrik, **Risz** Ede, **Schauer** Gyula dr., **Roth** Samu, **Grün** Károly, **Altmann** Jakab, **Wertheim** Zsigmond, **Mahrer** Ármin, **Weil** Mór, **Altmann** Zsigmond s **Klein** Izsák.

A kisorsolás után a bíróság elnöke s helyettese a szabályszerű fogadalmat letették.

Elnök ezután szép szavakban megköszönte a megtiszteltetést s belé helyezett bizalmat s tetszésnyilatkozatok közt felsorolta ama teendőket, melyek a községkerület hatásköréhez tartoznak, s amelyeket teljes odaadással teljesíteni ígér.

Frankl Henrik visszapillantást vet az utolsó hónapokra s örvendetesnek találja, hogy a zsidó kérdés most a fővárosban megindított mozgalom folytán modernné vált s a napirendre tüzetett. Habár a kerületi községek a receptióhoz mind hozzájárultak mégis különös tekintettel arra, hogy a kerület képviselői gyűlése Trencsénmegye hitközségeinek legilletékesebb közege, s képviselője — indítványozza: Mondja ki a III-ik kerületi gyűlés, hogy

i. a magyar zsidó hitfelekezethek a törvényesen bevett többi vallásfelekezetekkel való egyenjogúsítása érdekében megindított fővárosi mozgalomhoz csatlakozik, a receptiót zászlajára tüzi;

2. hogy az egyetemes gyűlésnek megtartását szükségesnek tartja s hogy az c végett a szükséges lépések megtéteessenek.

Mindkét indítvány zajos éljenzéssel egyhangulag elfogadtatott.

Elnök a hozzá intézett kérdés folytán kijelenti, hogy költségvetési bizottság megválasztását ugyan nem tartja szükségesnek, mert tudtával a képviselők napi díjakat föl nem számítanak s nem igényelnek, mert továbbá irodai kiadások többé nem lesznek — mégis **Grün** Károly s **Frankl** Henrik felszólalásai után a Congr. szabályzat. 60 §-a szerint a költségvetési bizottságba **Mahrer** Ármin, **Weisz** Jakabot s **Frankl** Mórt megválasztották.

Grün Károly intézkedést kér, hogy az izr. hitközségi iskolák az országos segélyezési alaptól támogatást nyerjenek.

Elnök előadja, hogy e tekintetben a 1886. gyűlés határozott, s ez iránt a vallás és közoktatásügyi miniszterium megkerestetni rendeltetett s megjegyzi, hogy a folyamodványok ezentul nem a megyei közigazgatási bizottsághoz, hanem az országos irodákhoz adandók be véleményezés végett.

Miután e tárgyhöz többen szólottak, elfogadtatott **Frankl** Henrik azon indítványa, hogy a községek figyelmeztessenek, miszerint az országos (iskolai) segélyezési alapon való részesedésre irányuló kérvényeiket jdejekorán adják be, hogy azok a kerületi gyűlés, vagy előjárásági véleményével a tanfelügyelő, illetve a közigazgatási bizottsághoz felterjeszhetőek legyenek oly időben, midőn az évi segélyezési összeg még ki nem merítettett. Erről a hitközségek értesítettetni fognak.

Miután végre **Kácsér** Nándor dr. indítványára a jegyzőkönyveknek magyar nyelven való vezetése kimondatott, elnök a jelenlevő képviselőknél szíves megjelenésükért köszönetét megegyszer kifejezvé, a gyűlést bezárta.

Dr. Kácsér Nándor.

A XXI. községkerület.

A 21-ik községkerületbe tartozó hitközségek küldöttei már május hó 25-ikén összegyűltek Nagyváradon, hogy a 26-ikára kitzűzött alakuló gyűlés tárgyait az ottani kereskedelmi csarnok tanácstermében nagyjában megbeszéljék.

Az alakulást megelőzőleg 26-ikán d. e. 9 órakor istentiszteletet tartottak a község „Czion“ templomában, hol **Kecskeméti** Lipót rabbi remek alkalmi beszédet mondott.

A nagyváradai keresk. csarnok tanácstermében ezután tartott alakuló ülésen a megválasztott ker. képviselők közül Szarvasról **Kácsér** Vilmos, Nagyszalon-táról: **Becher** Áron dr., **Lévy** József és **Sternthal** Farkas, Gyomáról: **Grimm** Sámuel, Békésgyuláról: **Berényi** Ármin dr., Orosházáról: **Tafler** Jakab és Nagyváradról: **Adler** Ignác, **Auf-**

richt Mór, Ausländer Simon, Berkovits Ferencz dr., Berkovits Zsigmond dr., Dóri Ferencz dr., Kecskeméti Lipót dr. rabbi, Mihelfy Adolf, Reisman Mór, Rosenthal Hermann, Schwartz Jakab, Sonnenfeld Zsigmond dr., Váradai Mór és Wechsler Adolf vettek részt.

Az eddigi ker. elnök, Steinfeld Antal meg nem jelenhetvén, helyette az orsz. iroda megbízásából **Adler Ignác** keresk. tanácsos, a nagyváradai izr. hitközség elnöke, nyitotta meg a gyűlést. Lendületes beszédében hálával emlékezett meg néh. Eötvös József br. kultuszminiszterről és vázolta az 1868 69-iki kongresszus céljait. Majd arra buzdította a jelenvoltakat, hogy felekezeti ügye érdekében kövessenek el minden tőlük telhetőt, még pedig ha lehet, az orthodox testvérekkel együttesen, ha nem, akár nélkülük.

Végül a gyűlést mint határozatképest megnyitotta s a jegyzőkönyv vezetésére Váradai Mórt, hitelesítésére pedig Schwartz Jakabot és Sonnenfeld Zsigmond dr.-t kérte fel.

Bemutatták ezután az orsz. irodának egy másik átiratát, melyben a kerületi gyűlés először arról nyert értesülést, hogy Steinfeld Antal, az eddigi ker. elnök, ki évtizedek óta odaadással szolgálta a zsidó ügyet, kénytelen távolmaradni; másodszer pedig azt tudta meg, hogy a kerületi elnökök június hó 7-ikén Budapesten gyűlést tartanak, hogy esetleg a koronázási jubileum alkalmából ő felségénél is tisztelegessenek.*)

Váradai Mór az átirat első részére való hivatkozással sajnálatának adott kifejezést a fölött, hogy a kerület alakuló gyűlése a volt ker. elnöknek, Steinfeld Antalnak tapasztalatait és tanácsait nélkülözni kénytelen, meg hogy eddigi érdemeit nem jutalmazhatja avval, hogy újból elnökévé válassza. Indítványozza, hogy a kerület elismerésből és hálából köszönetet szavazzon Steinfeld Antalnak és válassza őt tiszteleti elnökévé.

Az indítványt egész terjedelmében egyhangulag fogadták el.

Mihelfi Adolf, az orsz. iroda átiratának második részéhez azon indítványt terjesztette elő, hogy a megválasztandó ker. elnököt utasítsa a gyűlés, miszerint a kerületi elnökök gyűlésén okvetlenül jelenjen meg, és vegyen részt a ker. elnököknek ő felsége előtt való tisztelegésében.**)

Becher Áron dr. azt javasolta, hogy rendelje el a közgyűlés, miszerint a kormányzasi jubileum alkalmából f. hó 8-ikán a kerület minden templomában hálaadó istentiszteletet tartsanak.

Ugy Mihelfi mint Becher indítványát a gyűlés egyhangulag tette a magáévá.

*) Utólagos értesülésünk szerint az elnökök gyűlése elhalasztatott.
Szerk.

***) A tisztelegés, minthogy a király felekezeteiket nem ogadja, marad.
Szerk.

A választások, melyekre vonatkozólag a szavazatszedést Becher Áron dr., Tafler Jakab és Ausländer Simon végezték, a következő eredménnyel jártak:

Kerületi elnök Adler Ignác s helyettese Berkovics Ferencz dr. közfelkiáltással, az előjáróság tagjai pedig: Dóri Ferencz dr., Grimm Sámuel, Kácsér Vilmos, Kecskeméti Lipót dr., Lévy József, Mihelfi Adolf dr., Sonnenfeld Zsigmond dr., Tafler Jakab és Váradai Mór. Az előjáróság kebeléből pénztárosul Mihelfi Adolf dr.-t és jegyzővé Váradai Mórt választották meg. A kerületi bíróság elnökévé Reisman Mórt, helyettesévé Berényi Ármint dr.-t választották meg közfelkiáltással. A bíróságot pedig Aufricht Mór, Ausländer Simon, Becher Áron dr., Berkovits Zsigmond dr., Bihály József, Déghy Gyula, Rosenthal Hermann, Schwarcz Jakab, Schwarcz Samu, Singer Béla dr., Sternthal Farkas és Wechsler Adolf képviselőkből alakították meg.

Elnök Adler Ignác ezután indítványozta, hogy a megalakult községkerület képviselője első tényét örökítse meg Hirschler Ignác dr. emlékét, aki öntudatra ébresztette a hazai zsidóságot, ennek polgári egyenjogúsítása érdekében feledhetlen érdemeket szerzett és előmozdította az első kongresszus egybehívását. A megörökítés módjául azt ajánlja, hogy Hirschler Ignác dr. érdemeit igtassa a gyűlés jegyzőkönyvébe és rendelje el, hogy a halottak emléknapijain a kerület minden templomában örök időken át történjék róla megemlékezés.

Az indítványt egyhangulag fogadták el.

Berkovits Ferencz dr. azt ajánlotta, hogy „mondja ki a XXI. községkerület, miszerint örvendotes tudomásul veszi, hogy az országgyűlés összes pártjai állást foglaltak a vallásfelekezettek egyenjogúsítása és a vallás szabad gyakorlása mellett.“

Berényi Ármint dr. pótindítványként beterjesztette, hogy a kormányhoz a zsidó ügyekre világot vető emlékiratot nyujtsanak be. Miután azonban megnyugtatták az iránt, hogy Berkovits dr. javaslata egy ily memorandum esetleges benyújtását concedálja, Berényi dr. visszavonta indítványát, — a Berkovits Ferencz dr.-ét pedig egyhangulag elfogadták.

Ezután a szakbizottságok megalakítására került a sor.

Az iskola-bizottság elnökévé: Kecskeméti Lipót dr.-t, tagjaivá: Berényi Ármint dr.-t, Becher Áron dr.-t, Dóri Ferencz dr.-t és Kácsér Vilmost; a kongresszusi választókerületeket megalakító bizottság elnökévé Sonnenfeld Zsigmond dr.-t, tagjaivá Bihály Józsefet, Grimm Sámuel, Lévy Józsefet és Rosenfeld József dr.-t, ennek akadályoztatása esetében Singer Béla dr.-t, a kerületi költségvetési bizottság elnökévé Aufricht Mórt, tagjaivá Ausländer

der Simont, Rosenthal Hermann, Sternthal Farkas és Déghy Gyulát választották meg.

Kácsér Vilmos azon indítványát, hogy általános hittanterv készítendő, Berkovits Ferencz dr. felszólalására a kerületi elnökök gyűlése elé fogják terjeszteni.

Végül Kecskeméti Lipót dr. indítványára az orsz. iroda vezetőinek: Schweiger Mártonnak és titkáranak, Simon József dr.-nak fáradhatlan működésükért; Kácsér Vilmos indítványára Kecskeméti Lipót dr. rabbinak alkalmi beszédjeért; továbbá Adler Ignácznak a gyűlés vezetéseért köszönetet szavaztak és a következő gyűlés helyéül ismét Nagyváradot tüzték ki.

A tanácskozás befejezte után a gyűlésen résztvettek a „Zöldfa“ vendéglőben társas ebéden találkoztak, ahol nagy szerep jutott a szebbnél-szebb felköszöntőknek is.

N—d.

Önmeggyalázás.

A nagy sötétség, melyet isten, a szentírás feljegyzései szerint, Pharaóra és Egyiptomra borított, egy megkapó midrásbeli magyarázatnál fogva, különösen annak a czélnak szolgált, hogy az egyiptomiak ne lássák, mint pusztítja ki isten a zsidóknak azt az elvetemedett részét, mely kezdettől fogva ellenezte a felszabadulást és a mely midőn látta, hogy már közeledik a szabadság órája, nagyobb erővel, mint addig, kezdte a népet a felszabadítás és a felszabadító ellen lázítani. Az Örökkévaló — így szól a csodás exegeta — mint egy szégyelte, hogy annak a népnek kebelében, melynek felszabadításáért annyi csodát tett, lehetnek olyanok, kiknek kedvesebb a rabszolgaság, mint a szabadság és hogy istennek el kell őket pusztítania, hogy a szabadságnak ulját ne állják.

A pusztításnak, ments isten, még a gondolatától is, a nagy sötétség csodájának óhajlása épp oly távol esik tőlünk; ellenkezőleg, azt a csodát esdjük, küldene isten világosságot a fejekbe, hogy a félrevezetésnek annyira kilelt lesvéreink ellentálljanak az önmegbecstelenítés csábjának és minél kevesebben sorakozzanak azok mellé, kik, mert lálják, hogy a teljes felszabadulás egy nagy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz, nagyobb erővel, mint eddig, kezdik a befolyásuk alatt álló szerencsétleneket arra lázítani, hogy a saját meggyaláztatásukat kérelmezzék: hogy petitionáljanak a receptió ellen.

Oly üzelmekkel állunk szemben itt, melyek elől, mint az idéztük midrásbeli exegeta mondaná, elborul az istenség arca, ki szabadságra nevelte, szabadságtörekvésekre tanította Izraelt már négy évezreddel ezelőtt.

Olvasóinknak van tudomása az orthodox központ botránnyos magaviseletéről a receptiónális mozgalommal szemben. Nos hát, most, hogy az egész képviselőház a receptió mellett nyilatkozott, most, hogy a kultuszminiszter már a jövő őszre biztos kilátásba helyezte a receptióra vonatkozó törvényjavaslat beterjesztését, az a lelkiismeretlen konzorcium, mely — ő maga legalább azt hiszi — bérbe vette a magyarországi orthodoxiát, és melynek élén egy tudatlan, de mindenekfölött raffiniált és mindenekfölött lelkiismeretlen, volt lókupecz áll, nem-hogy beszüntette volna izgatásait, mely már eddig is folt a magyar zsidóság történetén, de ellenkezőleg: harczra, háborura hívja fel a hazai orthodoxiát.

Eddig, így értesülünk ugyanis az orthodox közvetítő bizottság elnökének, Reich Ignácznak utóbb megjelent lapjából, eddig az orthodoxia passive viselkedett a mozgalommal szemben (hogy több mint 30 orthodox községből lelkesedéssel csatlakoztak a mozgalomhoz [l. az »Egyenlőség« utolsóéltti számát]) ezt ők hivatkoznak a világért sem akarják láttatni, ezért ők maguk is úgy tesznek, mintha nem látnák) most azonban, hogy a miniszter nyilatkozata után aktuálissá lett az a veszedelem, hogy a receptiót csakugyan megvalósítják, most az orthodoxiának meg kell indítani ellene a harczot.

Autonomiájukat féltik a receptiótól; ezt hozták fel ürügyül és bűnös izgatásukat feleketünk becsülete ellen ezzel magyarázták eddig. Nem hivatkozom a receptiónális bizottság határozott kijelentésére, mely szerint mi sem áll tőle távolabb, mint belenyulni az orthodox autonomiába; nem hivatkozom arra sem, hogy a kongressusi pártnak csak pár hónap előtt megindult külön ujjászervezkedése szintén kizár minden ilyen gyanút, de hivatkozom a válas és közoktatásügyi miniszternek csak a napokban tett azon nyilatkozatára, hogy a két szervezetet összekényszerítsék, teljesen le-

hetetlen, de ugyanekkor határozottan igéri a receptiót, melyet, ugymond, senki meg nem tagadhat. Mi következik ebből? Az, hogy a receptió az autonómiát nem tangálja. Miért hát a harc a receptió ellen az orthodox vezetés részéről? Miért? Épp úgy kérdezhetnők: hisz az egyiptomi rabszolgaságból való felszabadulás egyik legdicsebb ténye lett népünk történetének, miért izgattak hát ellene azok, kiknek el kellett pusztulniok, hogy megtörténjék és kiknek galádetteit maga az isten is megszegyelte?

Ne is kutassuk a közvetítő bizottság utjait. Az ő görbéibe ki tud behatolni és kinek is lehet erre kedve? Elég az hozzá, hogy az orthodox vezetés újabb izgatása folytán más lett a helyzet, mint a minőnek ügyünk szép haladása után képzeltük.

Nem szabad felhagynunk a küzdelemmel, mint ezt egy darabig hittük. Első feladatunk óvni az orthodox hitközségeket, melyek közül már eddig is oly szép számmal csatlakoztak mozgalmunkhoz és a melyeknek ezen tettüket kettős érdemnek kell betudnunk, megóvni őket attól, hogy saját gyalázatukon közreműködjenek, a közvetítő bizottság csábításaira, hazugságaira, fenyegetéseire hajtsanak. Most kérelmezni a receptió ellen, kettős bűn, kettős gyalázat. Jegyezzék meg, hogy nemcsak a jövő nemzedék, de a jelen is, minden felvilágosodott ember, a szabadelvű nézeteket valló egész magyar nemzet, melynek fennen gondolkodásu választott törvényhozó testülete egy emberként foglalt állást a receptió mellett: a zsidó felekezet belpoklosaiként fogja tekinteni azokat, kik óvást tesznek a saját felekezetük felemelése ellen, örök bélyeget sűtve így saját homlokukra.

Más feladat vár a receptionális bizottságra. A vezetés ugyanis — és ezt nagyon bölcsen tette — elhalasztotta a kérvény elkészítését a kultusvita utánra. Ennek az eredménye után általános volt a nézet, hogy most már a kérvényezés egészen elmaradhat. De az orthodox vezetés hadüzenete után a kérvénynek elmaradnia semmi szín alatt sem szabad. Képzeljük csak a helyzetet, hogy a receptió ügye a jövő ősszel tárgyalás alá ke-

rül a főrendiházban, melyben ügyünknek különben is nehéz állása lesz, ekkor az orthodox vezetés elő fog állani egy csapat kérvénnyel (nehány községben izgatásának mégis lehet sikere) és nem lesznek ezzel szemben kérvények, melyek a receptiót igen is kérik! Kérvényre és minél több kérvényre okvetlenül szükségünk lesz. Imponáljon ne csak az a körülmény, hogy qualitative a felekezet kilencz tizedrésze óhajtvá óhajtvá a zsidó vallás egyenjogusítását, de rá kell tudni utalnunk arra, hogy quantitative is a magyar zsidóság nagy löbbsége az, mely felekezetének a többi felekezetek sorába való emelését kéri.

Sz M.

A mucsai forradalom.

A mucsai hitközség gyülekező termében három fej aggódott a zsidók sorsán. Az egyik fej Hersch Beert, a másik Nachmen Zéliget, a harmadik Reb Jankev Majset vallotta a gazdájának.

— Mbah! sóhajtottá Hersch Beer, lapos tenyerével nagyot ütve a zöld posztós asztalra.

— Hm! Hm! aggodalmaskodott Nachmen Zélig s akkorát csettentett a nyelvével, hogy Reb Jankev — dynamit robbanást sejtve — megrémülve ugrott fel a helyéről.

Rövid másfél órai szünet után Reb Jankev megválasztotta magát a monstre-gyűlés elnökének s miután babos zsebkendőjével izzadó homlokát megtörülte, a következő ékes beszédre nyilott a szája:

— Rebajszáj! Mondom én, mondod te, mondja ő. A mit hárman mondanak, azt mondják többen is. S minthogy a mit többen mondanak, azt a többség mondja: tehát ennélfogva, meg annélfogva bizonyos, hogy az orthodoxokat nagy veszedelem fenyegeti.

— Ezt a veszedelmet pedig magyarul úgy hívják, hogy r e c e p t i o n, vágott az elnök szavába Hersch Beer.

— Ugy van! Ugy van! dörögte Nachmen Zélig. Majd oldalba bökte a szomszédja s tajték pipájára mutatva, szemjátékkal jelezte, hogy nagyon szeretne egy pipára valót abból a zacskóból, a melynek sallangjai a Hersch Beer zsebéből kandikáltak kifelé.

Hersch Beer nem értette meg a titkos czélzást. Hogy is értette volna, mikor a lelkében elkeseredés, bánat és megdöbbenés hármass indulatossága vityak szörnyű csatát.

— És tudjátok-e, mi az a reception? — kérdezte az elnök.

— Nu ná! kiáltotta önérzettel a két szavazat.

— Fogadjunk, hogy Hersch Beer nem tudja, ka-

czagott az elnök. Két kurta szivart egy britanica ellen, hogy nem tudja.

— A re-cep-ti-on — taglalta a szót Hersch Beer, nem más, mint egyenlőség, testvériség, szabadság.

— Maisze-behéme! mosolygott Nachmen Zélig. Épen megfordítva. A reception equale — s itt szünetet tartott, hogy megbámulják latin tudományát, — szabadság, testvériség, egyenlőség.

Az elnök Nachmen Zélig javára döntött.

Majd ünnepélyes komolysággal begombolta a kabátját s lelkesedéssel zuditotta a szavak áradatát.

— Mikor a receptionális mozgalom megindult, a fiam éppen a francia forradalom történetét tanulta. A vizit-szobában tanulta, hangosan tanulta. A fiu éppen az apjára ütött. Olyan okos, mint egy hitközségi elnök és olyan politikus, mint Bismarck.

Hersch Beer kebeléből kitört az irigység.

— Az én fiam is van olyan okos!

— Ki mondja, hogy nem okos? csitította az elnök a Hersch Beer érzékenységét. De hát halljuk, hogy mit mond a történet. Cíálni fogom a passust a fiam után: „A tömeg — most a neologok a tömeg — az egyenlőség, testvériség, szabadság jelszavakat hangoztatva, hurczolta nemzete legjobbjait a guillotin alá.“

A kíváncsiság megmerevítette a Nachmen Zélig nyakát.

— Mi az a guillotin? fordult az elnökhöz.

— A guillotin egy kés, a melyikkel le lehet vágni az embernek a fejét.

— Fagyasztó borzongás bizsergette meg a Hersch Beer, meg a Nachmen Zélig testét.

— Nem kell a testvériség! kiáltotta Hersch Beer. Ki parancsolja nékem, hogy a Cserép Andrással legyek testvér!?! . . . Tiltakozom!

Tiltakozunk! Tiltakozunk! harsogta a nagy tanács.

— És muszáj nékem egyenlőnek lenni a Tanú Balázs kocsisával! süvítette Hersch Beer.

Nem muszáj! nem muszáj! hangzott két felől.

A hitközségi szolga lépett a terembe. Három pohár vizet és egy levelet tett a tanácskozó elé.

— Mi az ujság Mordche? kérdezte az elnök, miközben mohón szűrösölte a vizet.

— Mi ujság? Nagy ujság! Az elnök ur tehenét behajttatta a jegyző, mert a tilosban találták.

— Mi . . . Az én tehenemet? A riskát?! pattant fel a helyéről Reb Jankev Majse.

— Az ő tehenét! kiáltották megrémülve az értekezlet tagjai.

A szolga fejbólintással erősítette, hogy a mit mondott, megdöbentő igazság.

Legelőbb Reb Jankev Majse rohant ki az ajtón, utána iramodtak Nachmen Zélig és Hersch Beer.

A szolga mohón ragadta meg az asztalon felejtett levelet, fölbontotta és hangosan olvasta :

„A képviselőházban kiütött a receptió. Bontsák ki a receptió ellenes forradalom zászlóját. Az orthodox közvetítő bizottság központi irodája.“

— Ez a levél is jókor érkezett — dűnyögte a szolga. Most bontsuk ki a forradalom zászlaját, mikor a Reb Jankev Majse tehenét behajtották.

Altorego.

BETEGEN.

Beteg vagyok, nagyon beteg, óh Isten!
Én jó Uram! feledni nem tudok —
Utánam jó a mult időknék álma
Bármerre járok, bárhova futok.

Ah, úgy szeretnék elfeledni mindent,
Mí egykor szívem üdve, kincse volt,
De égető tűz lelkemen az emlék
A melyet könyök árja el nem olt.

Miért reméltem?! Óh-miért örültem?!
Miért vagyok most bágyadt, csüggeteg?!
Ha álmainnak soh' se hittem volna,
Nem lennék mostan fáradott, beteg.

Ne lettem volna álmodó, rajongó,
Derüesebb lenne életem talán —
Óh boldog az, ki vágytalanul élhet
Az ifjuságnak fényes hajnalán.

Suhannak évek nesztelen fölötte,
És nincsen bennük semmi gyötrellem,
S ha jönnek évek, küzdelemre hívók
Ő ifju még, és nem reménytelen.

Mi megmaradt a túnt időből nékem,
Emlékezéstől bánatos vagyok,
Emlékezés a sors betellett átka,
A melytől lelkem égetőn sajog.

Hogy napról-napra felszakad a sebhely,
És újra vérzik forradó sebem,
Ne nézd Uram e kinlódást sokáig,
Nyugalmat adj, nyugalmat adj nekem.

Gyógyíts meg Isten! gyógyíts meg Te
[engem!]

Feledni tudjak — arra vágyom én,
Hogy elkerüljön messzire az emlék,
Ne hagyjon cserbe ^{vig} asz és remény!

Kiss Arnold.

Jelen számunk tartalomjegyzéke.

»Örvend a király és örvend népe.« Szabolcsi Miksától. — A királyhoz. (Vers) Irta: Gerő Atala — Községkerületek alakulása. — Önmeggyalázás. Sz. M.-tól. — A mucsai forradalom. A teregó-tól — Betegen (Vers). Kiss Árnoldtól. — »Gyöngyvirág«. Kreutzer Lipóttól. — Magyar zsidó családok. Irja: Dr. Lázár Béla. — Az erősek Bernstein A. elbeszélése. — Hazai hírek. — Külföldi hírek. — Hirdetések.

Naptár:

Vasárnap (1892. június 6.) 5652. Szivanhó (30 napos) 10-ike. Hétfő 11-ike. Kedd 12-ike. Szerda 13-ika. Csütörtök 14-ike. Péntek 15-ike. Szombat 16-ika. Hetiszidra: Behaalószechó Haftorah: Zachariás II. fejezete.

Hazai hírek.

— **Ő felségeik koronázási jubileuma** alkalmából f. évi június 8-ikán ünnepi istentiszteletet rendeznek az országban létező minden zsidó hitközségben. Számos helyen egynél több templomban is, és a hol a tanuló ifjúság a zsinagógába be nem fér, ennek a számára külön istentiszteletet tartanak a felnőttek után, vagy egyidejűleg ezzel az iskolában. Legtöbb helyen, hol ünnepi szónokra csak szert tehetek, sőt számos, csak néhány tagból álló kisded községben is, ünnepi beszéd fog felhangzani ez alkalomból, mely a hívőknek a nap jelentőségét magyarázza és őket továbbra is a király és a haza iránt való szeretetre, ragaszkodásra és áldozatkésztségre hívja fel. — A fővárosban délelőtt 10 órakor istentiszteletet tartanak a dohányutczai templomban, hol dr. Kohán Sámuel pesti rabbi, és a rombachutczai templomban, hol dr. Büchler Adolf szemináriumi növendék ünnepi magyar beszédeket fognak tartani. Ugyanekkor istentiszteletet tartanak az Orczy-házban lévő orthodox templomban és az Ő felsége által alapított orsz. rabbiképző intézetben, mely utóbbiban a magyar ünnepi beszédet dr. Goldschmied szem. növendék tartja. A középiskolai ifjúság számára külön istentiszteletet rendeznek délután a dohány-utczai nagy templomban, a magyar ünnepi beszédet itt Stern Ábrahám hittanár fogja tartani. — A zsidó fiúiskolák f. hó 7-ikén d. e. 9 órakor a sip-utczai iskolaépület nagy termében rendeznek iskolai ünnepélyt, hol Szántó Eleázár igazgató tartja a magyar ünnepi beszédet. Az ünnepélyt a tornateremben disztornázás követi énekkel és hazafias szavatokkal.

— **Diszfeliratok Ő felségének.** Minthogy a király Ő felsége a koronázási jubileuma alkalmából a felekezetek tisztelgő küldöttségét nem fogadja, az orsz. izraelita iroda az izr. kerületi elnökök megbízásából diszfeliratot intézett Ő felségéhez. A gyönyörű diszleület remek albumba kötve, az iroda elnöke és titkára már átadták Szapáry Gyula gróf miniszterelnöknek, ki

azt Ő felsége elé fogja juttatni. — Diszfeliratot ebből az alkalomból az orthodox közvetítő bizottság is intéz felséges királyunkhoz.

— **Freystädtler-gymnázium.** A lapoknak az a híre, hogy a pár hét előtt elhunyt Freystädtler Antal lovag örökösei pörrel támadták volna meg az atyjuk által egy Freystädtler-gymnáziumra tett milliós alapítványt, nem felel meg a valóságnak. Az örökösök megtámadták az elhunyt végrendeletét és ennek azt az intézkedését is, hogy a tíz év lefolyása után a millió miként osztassék fel gyermekei közt, (ezt a leányok támadják meg, kik azt hozzák fel, hogy atyjuk őket megrövidítette, mert kitérték), továbbá a végrendeletnek azt az intézkedését, hogy az ingatlanok az örökösök által el nem adhatók, de nem támadják, mert nem támadhatják meg az említett alapítványt, melyet atyjuk végrendeletétől különállón tett.

— **Dr. Kayserling M.** pesti rabbi, a hirnevész zsidó történész, f. hó 5-ikén d. e. 11 órakor adja össze leányát Jolánt szive választottjával, dr. Herbst József fiatal orvossal a dohányutczai templomban. A boldog vőlegény, kiről ismerősei csak szépet és dicsőretet tudnak felhozni, a pesti izraelita árvaházban nevelkedett. A legszebb dicsőrete ez ennek az intézetnek, mely joggal büszkeségét is képezi hitközségünknek, hogy elhagyatott, apátlan és anyátlan gyermekeket, kik különben tán elvesztek, elzüllöttek volna, nemcsak, hogy felneveli, de életcél felé is viszi. Dr. Herbst pl. az intézet szárnyai alatt egész addig állott, míg csak orvosi diplomáját ki nem kapta. Rajta kívül kikerült az intézetből még két orvos, két mérnök, egy festőművész, egy tanár, két tanító, egy színész, több hivatalnok, kik ma már előkelő állásokat foglalnak el és több 30 derék kézművesnél, kiknek nagyobb része már önállósította magát és tekintélyes vagyon fölött rendelkezik. De el nem züllött egy sem, azok közül, kiket ez az áldásos intézet eddig nevelt. — Leánya esküvőjét várta meg csak dr. Kayserling, hogy az amerikai zsidók megbízásából Spanyolországba induljon, kutatását, hogy „milyen része volt a spanyol zsidóknak Amerika felfedezésében“, kiegészítendő.

— **Dr. Visontai Soma,** országgyűlési képviselőnek m. hó 27-ikén a képviselőházban tartott beszéde bizonyos részeire pár megjegyzéssel tartozunk. Sajnálta a képviselő ur „a kormány támogató segítségét és azon zsidó körök kezdeményezését, kik oly tanácsot adtak, hogy ily zsidó gimnázium létesíttessék.“ Sajnálta ezt ugyanaz a dr. Visontai Soma, ki ugyanabban a beszédében bátran kimondotta, hogy „tanárokat nem neveztek ki, ha az illető ki nem keresztelkedett.“ No de, a tanárok kedvéért gimnáziumot alapítani nevetséges is volna. Alapítják azt a tanulók kedvéért, a mi azonban a képviselő ur szerint csak káros lehet és sem a szabadelvűségnek, sem a felekezetek egyenjogusításának meg nem felel. Ha a zsidó felekezeti is

kola csakugyan káros, akkor első sorban olyanoknak kell lenniök — az elemi iskoláknak és Dr. Visontainak első sorban ezek ellen kellene megindítania az irtó háborút. Már pedig hogy a közel 600 zsidó népiskola a magyarságnak és a kulturának mindmegannyi erős várát képezi, azt a képviselő ur megtudhatja a kultusz-miniszter jelentéseiből, de nem fogja kimutathatni sehonnan sem, hogy ezek az iskolák valami kárt tettek volna „a szabadelvűségben és a felekezetek egyenjogúsításán.” A mikké a zsidó elemi iskolák lettek, fokozott mértékben azokká fognának válni a zsidó középiskolák: műintézetekké, becsületére a felekezetnek, hasznára a nemzeti eszmének és kulturának. A középiskolákat Magyarországon háromnegyedrészen a keresztény felekezetek tartják fenn, míg a zsidók, egy négyosztályu reáliskolán kívül, egyetlen egyet sem. Ez megszégyenítő. Ezt tessék szem előtt tartani és bizonyára belátandja, hogy részünkről a legnagyobb dicséretet érdemli az, ki tőlünk, Öntől is, tisztelt képviselő ur, e szégyent, részben legalább, elhárítja és kulturintézetet bocsájt a nemzet rendelkezésére. Hogy zsidó gimnázium lesz-e a Freystädtler-féle intézet, arra nézve mi a miniszter kijelentéseivel szemben, biztosíthatjuk a képviselő urat, hogy igenis z s i d ó g i m n á z i u m l e s z. A miniszternek igaza van, hogy abba az intézetbe — és ezt mi őszintén óhajtuk — keresztény tanulók is fognak járni, sőt az intézetnek lesznek keresztény tanárai is, de szerintünk nem az adja meg annak az intézetnek a zsidó jellegét, hogy csak zsidók tanulnak és tanítanak benne, még az sem, hogy zsidók tartják fenn, hanem az, hogy abban az intézetben pl. szombaton és zsidó ünnepnapon előadást nem tartanak és a zsidó hittanra nagyobb súlyt fektetnek; már pedig a Freystädtler-iskola ilyen intézet lesz. A képviselő ur azon aggodalmának, hogy ez az intézet a zsidó pénzarisztokracziának lesz az internátusa, beavatott körökben egészen más a képe. Ott tudniillik attól tartanak, hogy ebbe a gimnáziumba csak a szegényebbek járatják majd gyermekeiket, míg az előkelő zsidók lehetőleg kerülni fogják. Ennek az aggodalomnak mindenesetre több az alapja, de remélhető, hogy a gimnázium, ha egyszer kitűnő vezetésének híre kerül (és vannak hál' istennek elegenden, kik valóságos minta-tanintézetet teremthetnek majd a zsidó gimnáziumból), meg fogja nyerni a gazdagoknak pártolását is.

— **Egy kis statisztika.** A fővárosi statisztikai hivatal a lefolyt évben Budapesten élve született gyermekekről kimutatást tett közzé, melyben felekezetünkre vonatkozólag igen érdekes és szerfőlött értékes adatokat találunk. Az élve született 18.507 gyermek közül zsidó vallásbeli 3208 volt. Az új szülöltek 28.34%-a törvénytelen. A felekezetek a törvénytelen születésekben a következő százalékos számokkal vannak képviselve: katolikusok 31.9%, lutheranusok 31.8%, kálvinisták 32.9% és a zsidók csak

11%-kal. Erre az adatra a zsidó felekezet erkölceit gáncsolók előtt mindig büszkén lehet hivatkozni.

— »**יהי דמלי**« Hatalmas hatszegletű csillagban, gázlángokból kirakva, ez az üdvözlés fog megjelenni f. hó 7-én este a dohány-utczai templom rácsozata fölött. A két héber szó (jechi hammelech), melylyel az ősi zsidóság már évezredek előtt üdvözölte Dávid királyt és a mely nem jelent mást, mint »Éljen a király!«, központját fogja képezni a rácsozatra elhelyezett kivilágítási csillagoknak, melyek egyikében az »Éljen a haza!« má sikában »Éljen a nemzet!« szók fognak fellángolni.

— **A románok barátkozása az antisemitákkal.** A magyarországi és erdélyi románoknak az a hazaárulással fölérő ténye, hogy a magyar kormány és király mellőzésével ugynevezett sérelmeikre az osztrák császártól akartak orvoslást kérni, sokkal ismertebb, sem hogy az a mi glossálásunkra szorulna. De a nemzetiségi túlzásnak ez a bámulatos merészsége a magyar zsidóságot nemcsak mint a magyar állameszme törhetlen hivat, hanem mint „fajt“ is közelebbről érdekli. A hazaárulók az osztrák antisemitákban kerestek szövetséges társakat és patronusukul olyan embereket választottak, minő Schneider, a hírhedt bélyegzőhamisító, akinek nyilvános gyűlésen a szemébe lehetett vágni, hogy a „fegyházban van a helye“ és Lueger, az eminens népboldogító, aki azt hangoztatta, hogy a „szegény embernek a veséjét kell kitépni“ és aki karácsony napja előtt elárvereztette a keresztény adós szent képeit meg az utolsó vánkösát. A románok bécsi vendégszereplésének azonban legérdekesebb momentuma a küldöttség alelnökének azon kijelentése, hogy ők, akik az osztrák császárnál keresnek védelmet hazájuk természetes jogai ellen, tulajdonképpen a magyar-zsidó faj hazafiságában látják sérelmeiket. — Ennél szebb bizonyítványt a magyar zsidóság számára, melyet csak most készül az ország többi állampolgárai teljes jogaiban részesíteni, nem lehetett kiállítani. De annál sujtóbb kritika alig érheti a magyar szemében a mindenfelé egyedül üdvözítőnek hirdett antisemitizmust, mint az, hogy: ime, csak a hazafiatlanság keres és talál benne szövetséges társat. — Egy kis utójátéka is támadt ennek a híres czéczónak. Veigelsberg Leo a kitűnő publicista, a „Pester Lloyd“ vasárnapi számában tolla hegyére vette az egész furcsa barátkozást, még pedig olyan hangon, hogy Lueger dr. találva érezte magát és a hernalsi Elterlein-féle helyiségben tartott gyűlésen az ő fegyverével, a piszkoló-dással védekezett. Veigelsberg Leo, mint egyik lapban olvassuk, s amint magunk is hiszszük, „főül áll azon, hogy Lueger fajtáju emberek megsérthessék“, mégis megbizta két bécsi barátját, Karst és Danzer kapitányokat, hogy Luegertől elégtételt kérjenek. — A segédek eljárak megbiztatásukhoz képest s annak eredményéről a következő sürgönnyt küldték Budapestre: Bécs, junius 2-ikán. Lueger dr. absolute párbajképtelen. A formális nyilatkozat és megokolás levél-

belileg következik v. Karst kapitány, Danzer A. százados.

— **A miről beszélnek** Hogy a koronázási jubileum mennyire összehorogja az embereket, eremulatságos példa azon közbeszéd tárgyát képező eset, mely a héten történt: Az ország egyik legismertebb mágnás-gavallérja ugyanis nem átalotta volna egy Andrassy-uti ismert zsidó háztulajdonos erkélyéről gyönyörködni a bevonulás festői látványában s sensgéné felküldte inasát koronás névjegyével öt ropogós százas bankó kíséretében, azon hiszemben, hogy a zsidó — p é n z t, m á g n á s t ó l nem utasít vissza. Válaszul erre azt kapta, hogy az erkély az összegtisztereséért sem kapható. Erre a sértett mágnás-gavalléria, de még inkább a »henczegő zsidót«, lefőzésének vágya kivágatja vele az öt ezerest. De mily nagy volt meglepetése, midőn az inas avval az izenettel jött vissza: »Lakásom erkélyét egyáltalán nem adom bérbe, szívesen rendelkezésére bocsájtom azonban a gróf és grófnénak, ha a király bevonulása napján többi vendégeim közt látogatásukkal megtisztelnék.« Mire határozta el magát a méltóságos pár, a jövő titka — a bevonuláskor majd megválnak

— **Sulyos csapás** érte a főváros egyik legtekintélyesebb polgárát, kit minden jótékony és közhasznú actionál az elsők közt szoktunk találni és a ki a receptionális mozgalomnak egyik legbuzgóbb vezérlő tagja. Sternthal Adolf nagybirtokos május hó 30-án édes anyját — özv. Sternthal Ábrahámné szül. Kohn Rozália Nagyszalontán — vesztette el. Az elhunytat, ki 80 évet élt és ki igaz jámborsága, mindenki iránt tanusított jóakarata, a szegények iránt gyakarolt kifogyhatlan jótékonyágáért szerte csak tiszteletnek és szeretetnek tárgya volt, május hó 31-én nagy és igaz részvétel mellett nagyszalontai családi sírboltjába helyezték örök nyugalomra.

— **Lakodalmak.** Fürst Imre, Fürst Jakab, budapesti tekintélyes nagykereskedő fia, a Fürst Jakab és fia czég beltaja Bécsben menyezet alá vezette Mandl Irént, Mandl Ignác ottani nagyiparos leányát. A fényes esküvőn a bécsi kereskedővilág színe-java és Budapestről is számos előkelő társadalmi állású vendég volt jelen, mint m. Krausz Lajos, m. Krausz Izidor dr. és neje, a gelsei Guttmann és Brüll család stb. Az esketést Jellinek Adolf dr. végezte, aki betegeskedése daczára sem akart lemondani arról, hogy jó emberei gyermekeit ő adja össze. Az agg tudós remek szónoklatot intézett a fiatal párhoz, mely számos üdvözlő táviratot kapott, köztük Kautz Gusztáv drtól, az osztrák magyar bank kormányzójától is. — Ugyancsak Bécsben tartotta menyekzőjét Stern Gyula földbirtokos, Stern Frigyes budapesti nagykereskedő fia, Tafler Kálmán leányával Malvin k. a.-nyal. A szertartást előkelő közönség jelenlétében itt is Jellinek dr. végezte.

— **A pesti izr. hitközség intézményeinek támogatói.** Wahrmann Mór orsz. képviselő el-

nöklete alatt a pesti hitközség választmánya mult vasárnap gyűlést tartott, melyen a következő adományok befolyásáról tettek jelentést: Geiger B. Zsigmond és neje Teréz 1000 frtos alapítványa a hitközségi iskola-alapra, néh. Oppenheim J. S. 200—200 frtos hagyományai a fiárvaház, siketnéma intézet, az izr. nőegylet és az izr. vakok intézetének alapja javára; Machlup Ede és Bermann Lajosné 100—100 frtja szegénygyámolításra, Abel Henrik 2 frtja szegénygyámolításra, Singer Gyula dr. 2 frtja a siketnémák intézete javára és végül Heinrich Kálmán dr. 600 kő és 500 közönséges fürdőjegye.

— **A főváros subventiója.** Az ó-budai izr. hitközségnek a főváros közgyűlése 1000 frtnyi segélyösszeget szavazott meg.

— **A vágbesztercei hitközség** e hónapban megülni készül Grün Károly elnökének e minőségben való 25 évi hivataloskodását. A jubiláns, mint velünk közlik, e negyedszázad során előkelő társadalmi állást vívott ki, s addigi érdemeit avval gyarapíthatja legjobban, ha hitközségét, mely az istentiszteletnek megfelelő templom, pap és több más, zsidó hitközségben nélkülözhetlen intézmény nélkül szűkölködik, azon magas színvonalra fogja emelni, mely a kor kívánalmainak megfelel. B. E.

— **A nyitrai izr. népkönyha,** melyet az ottani nőegylet jószívű tagjai 4 évvel ezelőtt alapítottak, 1891. 92. évi munkálatairól most adta ki jelentését. E szerint a mult évi november 1-től f. évi márczius 1-ig terjedő időközben 10.338-an élvezték az egylet jótéteményeit, még pedig 1431 kivételével a többiek mind ingyen. A bevételek 2327 frt 93 kr-ra, a kiadások ellenben csak 1091 frt 89 kr-ra rugtak. Az alapítványok közül kiemelendő néh. Klein szül. Wolf Fanny 400 frtos alapítványa. A vagyon 3636 frt 04 kr.

— **A zsbárus társulat loyaltása.** A zsbárus társulat tagjai, kiknek felekezetét és üzleti szellemét illetőleg a közvélemény alig szokott kétségben lenni, egy bizottság közbenjárására elhatározták, hogy f. hó 6-ikán, a vásár és a fővárosban időző sok idegen daczára, a koronázási jubileumra való tekintetből, üzleteiket zárva fogják tartani.

— **Kitüntetett elnöknő.** A pápai »leányegylet« alapítóját, Rosenthal Francziskát az erkölcsnemesítő egylet jutalomdíjjal és diszoklevéllel tüntette ki. Az átadás egész ünnepélylyé nőtte ki magát. Az erkölcsnemesítő egylet elnöke Csáky Albin gróf Vargyas Ede drt, Veszprémmegye tanfelügyelőjét bizta meg a kitüntetések kézhez juttatásával, mely Fenyvessy Ferencz orsz. képviselő, a város színe-java, a főiskolák és a leányegylet tagjai jelenlétében történt meg. Mártónfalvy Elek polgármester-helyettes méltatta a leányegylet alapítójának érdemeit. Vargyas Endre üdvözlő beszédet tartott Ujváry Gizella albumot, Szirmai Józsefné babérkoszorút nyújtott át az ünnepeltnek megfelelő csinos beszéd kíséretében. Az ünnepelt mind e kedveskedésre meghatottan mondott köszönetet.

Külföldi hírek.

— Az orosz menekülők új zsinagógája.

A czári birodalom zsidó száműzöttjei szerteszélednek a világon — otthont keresni. Az otthont azonban csak ott találják meg igazán, ahol maradandó oltárt emelhetnek az istennek, aki őket megszábadította. E szempontból nagy jelentőség tulajdonítandó annak a zsinagógának, melyet a legújabb orosz földönfutók Chesterfieldben Connecticutban emeltek. New-Yorkból érkezik a híre, hogy a kolonisták, kiket Chasterfieldben a „Baron Hirsch Fund“ támogat, miután már úgy ahogy meg tudnak élni, hogy vallásos szükségleteiket is kielégíthessék, a múlt hónapban fölavatták zsinagógájukat. Az ünnepélyen Newyorkból is sokan voltak jelen, hogy — mint az egyik szónok kiemelte — „részt vegyenek az új otthonukban boldogokká lett kolonisták örömeiben.“ Megkapó jelenet volt, midőn egy keresztény lelkész Nordell dr. és Wheeler polgármester a connecticuti keresztény polgárság nevében rokonszenves szavakkal és jókívánatokkal üdvözölték „zsidó polgártársaikat“. A helyi lapok az ünnep alkalmából utaltak arra, hogy a zsidó bevándorlók a chasterfieldi ipari és kereskedelmi életben kedvező változást idéztek elő. — A kolónia 50 családból és 512 lélekből áll, területe 7936 aces, amelynek 93,600 dollárnyi vételárát felerészben a kolonisták fizették ki. A kolónia felvirágzásának titka a bevándorlók nagy szorgalmában, takarékoságában és szívósságában (naponta 16 óráig dolgoznak) rejlik. A telepítvényesek a földmívelésen kívül tej, vaj, baromfi és tojás kereskedéssel foglalkoznak s ezen áruk igen kapósak. Ipari cikkek, ruhaneműek, lábbeli, kalapárúk stb. a newyorki piacon szintén nagyon keresettek.

— **Hirsch baró súlyos beteg**, ezt jelentik Londonból. Baja tüdőgyulladással komplikált influenza. A Párisban fekvő nagy emberbarát mielőbbi felgyógyulását az egész művelt világ óhajtja. — Lapunk zárta előtt Párisból azt az örvendetes hírt vesszük, hogy a beteg jóltevő állapota *határozottan jobbra fordult*.

— **Becsületre tanította.** Drumont, a franciaországi antisemitizmus megteremtője, a zsidók ellen cikksorozatát írt, melyben természetesen föltálalta a közkeletű rágalmakat. Cremieux kapitány erre 300 tényleges szolgálatban lévő zsidó katonatiszt nevében felszólította a faji és vallási gyűlölködést tápláló író, hogy cikksorozatát szakítsa meg. Drumont a felhívás beküldőjétől formális meghatalmazást kért, amire azonban Cremieux — párbaj-segédekkel felelt. F. hó 1-én a párbaj meg is történt és Drumont emlékül tisztességes vágást kapott a képes felére.

— **A párisi antiszemita.** Morés marquis, ugyanaz a híres francia gavallér, aki a minapi Rothschild lakodalom alkalmával nem restelte a menyasszony ruháját bemocskolni, a francia főváros quartier latinjében m. hó 28-ára antiszemita gyűlést hívott egybe, a

melylyel azonban tisztességesen felsült. A résztvevők közül többen tiltakoztak az antisemitizmus ellen, aztán meg a vendéglős mondta fel a gondnokság alatt álló marquis urnak és párthíveinek a szolgálatot azzal, hogy a légszesz lángokat egyszerűen lecsavartatta. Valami 50 állittólagos egyetemi hallgató erre el akarta kísérni a jeles vezért a Drumont által kiadott antiszemita lap szerkesztőségébe s egyre azt kiabálta: »Vive Mores«, «Vive Drumont» «A bäs juifes». A bulvardok közönsége azonban zajosan tiltakozott e tüntetés ellen s viszonzásul Drumontot, Morést, s a jezsuitákat lehurrogta, a közvértársaságot pedig éltette. A kölcsönös tüntetésből verekedés támadt és a botrány okozói közül többen a hűsre kerültek.

— Rosz világ jár — a német antisemitákra.

Berlini politikai körökben az a hír kapott lábra, hogy a hirhadt Ahlwardt rektort, akit már hivatalosan is elneveztek „becsületrabló“-nak, „Judenflinten“ cz. műve miatt a birodalmi ügyészség javaslatára h a z a r u l á s czimén pörbe fogják. Az igazságügyminister már foglalkozik az ügygyel. — Az Ahlwardt-Löwe affairben Kaltenborn porosz hadügyminister különben a következő nyilatkozatot teszi közzé: A „Neue Enthüllungen és Judenflinten I. und II. Theil“ cz. röpiratra az időközben megejtett vizsgálatok alapján ezennel közzétesszük a következőket: 1) A helybeli Ludwig Löwe & Comp. részvényeire alakult közkereseti társaság által a katonai szertár számára szállított 425,000 darab 88-as fegyver megfelel azon követelményeknek, melyek háboruba való használhatóságuk tekintetében hozzájuk füzendők. 2) A röpiratban említett csapatoknál a 88-as fegyvereken előfordult repedések mind nem a Löwe-féle fegyverekre vonatkoznak. Berlin. 1891. május 29. A hadügyminister v. Kaltenborn. — Lapunk zártakor különben azt olvassuk egy berlini táviratban, hogy egy Berlinbe kitűzve volt antisemita gyűlésen, melyen Ahlwardtnak előadást kellett volna tartania, az elnök „sajnálattal“ jelentette, hogy Ahlwardt urat a rendőrség lakásán letartóztatta. — Egy másik antisemita vezér, Bauer Ervin lapszerkesztő ellen Caprivi gr. birodalmi kancellár és Miquel pénzügyminister rágalmazás miatt fenytő feljelentést tettek.

— **A népboldogító sorsa.** A „Köln. Zeitung“ írja, hogy az ottani antisemita mozgalom csufos véget ért. A kölni antisemita egyesület vezetője, Grauer ur a legutóbbi gyűlésen ugyan azt hajtogatta még, hogy zsidó részről 10,000 márkát ajánlottak fel neki arra az esetre, ha visszalép, mindazonáltal megcselekedte ezt a lépést ingyen, mert — mint az idézett lap írja, a népboldogító Grauer ur familiájának multjában olyan dolgokat fedeztek fel, melyeket a tisztességes emberek unisono ítélnék el. A visszalépés folytán a kölni antisemita egyesület feloszlóban van.

— **A tengeri kigyó.** A „Graschdanin“ jelenti, hogy az orszországi zsidókra vonatkozó új törvényjavaslatok tárgyalását a képviselőház öszre halasztotta el.

— **Zsidó polgármester.** Freund Károly cseh származású nagyiparost Lisle en Rigaultban 4 évre polgármesterré választották. A »Bohemia« szerint Freund évekket ezelőtt vándorolt ki Franciaországba, hol szorgalmával és ügyességével jelentékeny nagyiparossá küzdötte fel magát, és Lisle en Rigault közéletében maradandó érdemeket szerzett.

— **A hesseni nagyherceg — az antisemitizmusról.** A dessau »Anhaltische Staatsanzeiger« írja a következőket: Azon kihallgatás alkalmával, melyben a herceg Weisse dr. orsz. rabbi és Sonenthal H. keresk. tanácsost Ballenstedtben május hó 16-ikén részesíteni méltóztatott, rosszalását fejezte ki az antisemita izgatások és gyülekezések fölött és egyszerűs mind azon reményének adott kifejezést, hogy Dessaunak eddig békén megférő polgársága eme osztálygyűlölséget termő törekvésektől távol fog maradni.

— **Történelmi tanulság.** A XIV. században Nahir Muhamed uralkodása idejében Egyiptomban furcsa világ volt; az uralkodó részben diplomatiái tárgyalások folytán védte és kedvében járt a keresztényeknek, míg ellenben a papság által fellovált fanatizmus hadilábon állt velük. Ily viszonyok között egyszer Cairobán tűz támadt, a keresztényekre ráfogták, hogy ők gyújtogattak és a kinpadon néhány keresztényből ki is vették az ily értelmű vallomást. — És mi mindent megvallott már az ember a kinpadon! — E vallomás oly izgalmakat szült, hogy a keresztények nem is mertek az utcákon mutatkozni; lakásaikban a zsidók saját életük koezkáztatásával védték őket s ha valamelyik kereszténynek mégis sürgős dolga akadt, az zsidónak öltözött és az azt megillető sárga turbánt tette a fejére. — Ezt a történelmi tényét Weil mondja el »Geschichte der Abbessidischen Chalifen in Egypten« cz. munkájában. Hasonló eset előfordult Damaskusban is 1340-ben. A keresztények itt is a zsidóknak köszönheték, hogy életük a mohamedánok fanatizmusának áldozatul nem esett. A rávonatkozó jegyzőkönyv egy Leydenben levő arabs kéziratban található meg.

— **A szentföldről.** Rothschild Edmond báró Rison-Lezionban meghatalmazottja útján próbát tétetett a selyemtenyésztés meghonosításával. A szükséges eperfákat már néhány éve hogy elültették, de az első selyemszüret csak az idén volt, a melynek eredménye elég biztató. — A spanyol zsidóknak az ozmán birodalomban 400 évvel ezelőtt történt bevándorlását peszachkor Jeruzsálemben is megünnepelték. A konstantinápolyi chachambasi Mozes Halévy effendi ez alkalomra külön imát készített, mely II. Bajazid szultán lelki üdvéért és a jelenleg uralkodó II. Abdul Hamid uralkodásának dicsőítéséről szól. Az imát a szentföldi zsidó templomokban mindenütt elmondták.

— **Orosz zsidók pályadíja.** A Pétervárott székelt „zsidók közt felvilágosítást terjesztő egyesület“ 350

rubel pályadíjat tűzött ki olyan munkára, melyben a 16. századbeli héber responsumokból (halachikus) össze kell gyűjteni a muszka, lengyel és litvániai zsidókra vonatkozó adatokat, még pedig historiai alapon. Hogy az orosz zsidóknak nagy sanyargatásuk közepette is van kedvük hazai tudományos irodalmuk ápolására — biz ez megkapó.

— **Egy igazságszolgáltató érsek.** Athénből kissé elkésrve érkezik az a hír, hogy Later Dionisius xantái görög érsek nagypéntek napján arra figyelmeztette hiveit, hogy a keleten ismét fölmerült rituális gyilkossági mesének hitelt ne adjanak, mert azt részint gonoszságból, részint hasonlesébsből és rablási vágyból költik a zsidók ellen. Az érdekes főpap szavainak sulyt avval is igyekezett kölcsönözni, hogy isten haragját kérte magára, ha hazudott. Ő ismeri, ugymond, a zsidók vallásos tétéleit, valamint vallásos szokásaikat és ép ezért jól tudja, hogy a zsidókat szabványaik még az állat vérétől is szigoruan eltiltják. E nagy ünnepen is illetékes szent helyen használt intés természetesen megteremtette a maga üdvös gyümölcseit.

IFJ. NAGEL OTTÓ KIADÁSÁBAN BUDAPEST,

Muzeum-körut, a Nemzeti színház bérházában
megjelent és kapható:

(Az iskolai vizsgák alkalmából jutalomkönyveknek
különösen alkalmasak.)

Arany napok. Irta Pósa Lajos. 1.80

Tündér órák. Irta Pósa Lajos. 2.—

Arany napok, tündér órák. Irta Pósa Lajos. 3.20

Gyermekkert. Irta Pósa Lajos. Kötve 2.80

Nyolczadrét alaku mesekönyv 7—10 éves gyermekek számára.

Igaz történetek és mesék. A legjelesebb kutfók után írta Tautó néni. Csinos kötésben 1.60

Nyolczadrét alaku képes ifjuság-irat 8—12 éveseknek.

A meghallgatott ima. Irta Amrozovics-Meszényi Hona. Ára csinos kötésben 1.80

Colombus Kristof Amerika felfedezője. Irta Markó Ferencz. Csinos kötésben ára 1.—

Cortez Ferdinánd Mexikó fölfedezője és meghódítója. Irta Markó Ferencz. Csinos kötésben — 80

Robinson Crusoe. Irta Sándor M. Színes képekkel díszesen kötve. Ára 1.40

Kedvenczkönyv. Mulattató olvasmányok és versek gyermekek számára szép színes képekkel és fametszetekkel. Irta Faylné Mentaller Mariska. Ára csinos kötésben 1.60

Pályázat.

A brassói izr. hitközségben betöltendő
rabbi állásra

ezennel pályázat nyitattik.

Évi fizetés 1000 frt, szabad lakás és a szokásos mellékjövedelmek (a hitoktatási díjak kivételével).

A választandó rabbi teendői: az összes rabbi funktiók végzése, az anyakönyvek vezetése, magyar és német szónoklatok tartása és a hitoktatás a középiskolákban.

Az ezekre képesített, a kor kívánalmainak megfelelő tudományos műveltségű és három rabbi tekintély által, vagy valamely rabbi-képző intézetben nyert képesítő bizonyítványokkal bíró pályázó rabbi urak felkéretnek pályázatukat képzettség, esetleg eddigi működés, kor és családi viszonyokat feltüntető iratok csatolása mellett folyó évi junius hó végéig alulírt elnök-höz beküldeni. A választás meghívás folytán tartandó próbaszónoklatok után fog megejteni. Az utazási költségek csak a megválasztottnak térítetnek meg. Az állás legkésőbb f. évi szeptember hó 1-én foglalandó el.

Brassó, 1892. évi márczius hó 22-én.

Quittner Salamon

hitk. elnök.

Pályázat.

A kaposvári izr. hitközségben a főkántori állás megüresedvén, erre ezennel pályázat hirdettetik.

A főkántor díjazása: I. évi 1000 forint fizetés, mely összeg idővel és kiváló érdemek esetén 1200 frtra emeltetik; II. természetbeni szabad lakás; III. az előjáróság által megállapítandó mellékjövedelmek.

Pályázóktól megkivántatik, hogy zenei képzettséggel, jó hanggal, templomi énekkar szervezése és vezetésére képességgel bírjanak, az isteniszteletet orgonakisérel mellett végezhesék és az iskolában az éneket alaposan taníthassák.

Pályázati kérvények, melyekhez képzettség, eddigi működés, kifogástalan vallás-erkölcsös előélet, kor és családi viszonyokat feltüntető

eredeti bizonyítványok, vagy ezek hitelesített másolatai csatolandók, f. évi junius hó 24-ik napjáig alulírott elnökséghez küldendők be.

Próbaelőadásokra csak a meghívottak bo-csáttatnak, és az utiköltségek csak a megválasztottnak térítetnek meg, ki is állását f. évi szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni.

Kaposvár, 1892. május 31.

Büchler Salamon,

hitk. jegyző.

Bakonyi Ferencz,

hitk. elnök.

Pályázat.

Az alólírt izr. hitközségnél elhalátozás folytán 500 frt évi fizetés, szabad lakás, fél sechita és nálunk szokásos mellékjövedelemmel egybekötött kántori állás azonnal betöltendő.

Pályázóktól megkivántatik, hogy a mai kor igényeinek megfelelően képesek legyenek az isteni tiszteletet végezni, továbbá sochet ubodek vekore és paszkener legyenek és felkéretnek hogy életkorukat, családi állapotukat, eddigi működésüket, valamint vallás-erkölcsei magaviseletüket és képzettségüket feltüntető okmányokkal felszerelt folyamodványaikat f. évi junius 16-ig alulírt hitközség elnökéhez beküldeni sziveskedjenek.

Teendői közé az incassálás is tartozik és amennyiben lehetséges מדהל is legyenek.

Próbaelőadásra csakis a meghívottak bo-csáttatnak és az utiköltség, külön megegyezés szerint, csak a megválasztottnak fog megtérítetni.

Nagy-Bajom, (Somogy m.) 1892. május 27.

Schlesinger Ignác

hitk. jegyző.

Böhm Ignác

hitk. elnök.

Pályázat.

A paksi status-quo izr. hitközségben (Tolna m.) a sochet-ubodek vekore és paszkener-állás f. évi junius 15-ig betöltendő. Ezen állással, melynek kötelezettségeihez esetleg a hitközségi-jegyzőség magyar nyelven való vezetése is járul, 500 frt évi fizetés, természetbeni lakás, a helybeli szent egylettől misnájisz tanulásért 20 frt és egyéb szokásos mellékjövedelmek vannak egybekötve.

Pályázók, kiknek jó előimádkozóknak kell lenniök és legalább 3 elismert rabbitól hattarah és egyéb képességi bizonylatokkal — kebolosz — kell birniok, az ezeket fellüntető okmányokat, valamint életkort és családi viszonyokat kimutató kérvényeiket alulirt hitközségi elnökhöz küldjék be.

Próbaelőadásra csakis a meghívottak bocsáttatnak, az utiköltségek azonban csak a megválasztottnak térítelnek meg.

Pakson, 1892. május 18-án.

A paksi izr. status-quo hitközség nevében:

Behr Jakab,
hitk. elnök.

Pályázat.

75—1892. sz.

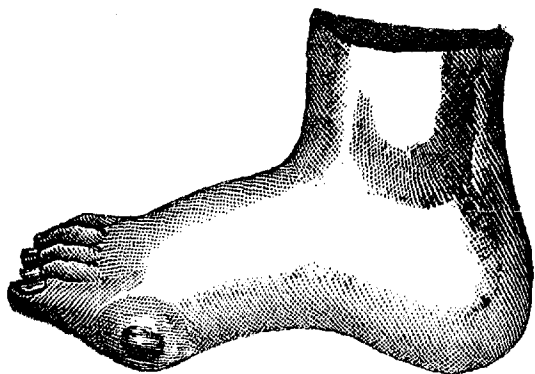
A brassói izr. hitközségben egy 400 frt évi fizetéssel és szabad lakással javadalmazott **templomszolga** (שמש) állás töltendő be oly egyénnel, akinek **השוחט ובדק ובעל תפילה**-nak kell lennie.

Pályázók szíveskedjenek bizonyítványaikkal ellátott kérvényeiket az alulirt előjárósághoz f. é. Julius 1-ig beküldeni.

Pályázó előadásra csak a meghívottak jöhetnek és az utiköltségekre csak az alkalmazást nyerő tarthat igényt.

Brassó, 1892 évi május 22.

Az előjáróság:
Quittner S. s. k.

Fájós lábakra

ugyszintén csúzos és köszvényesekre ajánlom lábbeli készítményeimet

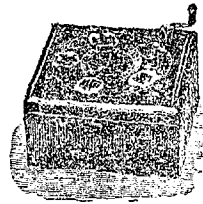
GERŐ ADOLF cipész-mester

V., Fürdő-utca 2 sz., a Diana-Fürdő-épületben.

VARJU KÁROLY hangszergyáros

a komáromi kiállítás jury-tagja,

Budapest, Kerepesi-ut. 57. sz.

Egyedül jogosított készítője a szab. **üveg-oszlopszatu** hangszimbalmomnak, mely négy nagy éremmel van kitüntetve.

Nagy választékban **vonós, pengető, hajtó és húzó hangszerek**, a melyeknél 15% engedmény takarítunk meg, ha

a 200 képpel illusztrált ingyten árjegyzéket kérjük egy levelezőlapon.

Czimbalmok részletfizetésre is kaphatók.

Legrégibb cég e szakmában Magyarországon.

TÜRKEI és SCHLESINGER

fényképezési cikkek gyára és raktára

IV., Károly-utca a laktanya.

Teljes felszerelések műkedvelők és fényképezők számára.

Telefon-sz 1146.

Telefon-sz. 1146

NEUMANN LIPÓT

könyvkötészete
BUDAPEST,
Museum-körút 10. sz.

EE

Elvállal mindennemű

könyvkötő munkát,

ugyszintén

aranynyomásu plakátok

liszta és gyors elkészítéssel mély- és dombornyomásban.

Kut-szivattyú és tüzi fecskendőgyár V. kerület Nádor-utca 46. szám.

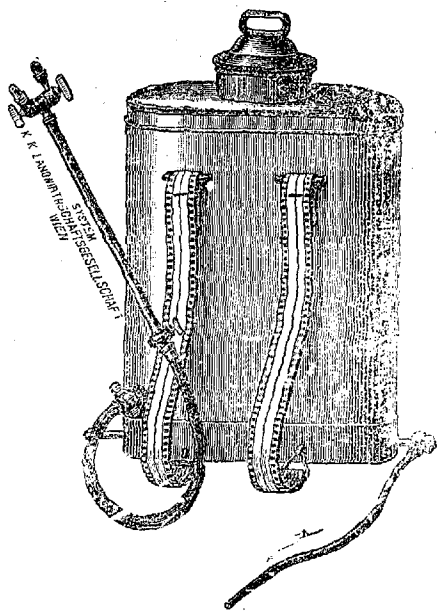
Alapított 1865.

Geittner és Rausch

BUDAPEST,

VI. kerület, Andrássy-ut. 8. szám.

Műszaki cikkek nagy raktára, géphajtósíjak, varró- és kötőszíjak, vízálló takaróponyvák, dob-sínek minden gépfelszerelési cikkek, kerti és locomobil-fecskendők, gummi- és kender-tömlők locsolásra és minden célra. — A legjobb kivitelű Peronospora permetezők, kerti eszközök, tejgazdasági cikkek, konyha- és háztartási kellékek dús választéka.

Gummi- és kender-tömlők.

Gummi- és kender-tömlők.

Malomkő-gyár V. kerület Markó-utca 7. szám.

Czipő

bevásárlásra ajánljuk Sárkány Dezső cipésmester Budapest, kigyó-tér 2. sz. a. levő elsőrendű cipőraktárát, hol csakugyan kitűnően és elegánsan készült lábbeli kapható, az elárulás lelkiismeretes, olcsó szabott árak szerint történik. — Arjegyzék bérmentve és ingyen küldetik Meg nem felelő árak szívesen kicserélhetnek.

HERISCH OTTO

ezelőlt

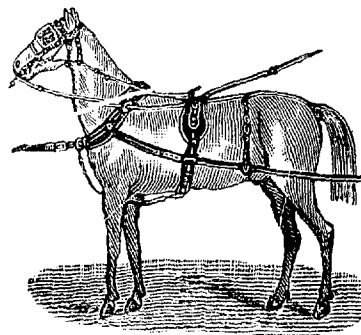
G A S T A.

Budapest, Hatvani-utca 13. szám.

Alapított 1830.

szíjgyártó
nyereggyártó
bőröndös
torna-
eszközök
speciális
készítője

előírás szerinti kutyaszájkosarak és nyakravatók.

vadászati és utazóbőröndök, ostorok, botok, lovaglóvesszők és lóisztitó-eszközök jutányos áron.

Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel pontosan eszközöltetnek.

Kanitz Ferencz és Társa

szepességi vászonraktára,

menyasszonyi kelengyék gyára, a

Budapest, VI., hatvani-utca. 11 sz.

alatti jóval megnagyobbított, látványosságot képező üzletben dús választékban kaphatók: a legnehezebb minőségű szepességi rumburgi kreasz, hollandi, irhoni és sziléziai vásznak, szepességi és dupladamaszt asztalneműek. Legnagyobb raktár kész női, férfi és gyermek lehneműekben. Minden e szakmába vágó rendelmény leggyorsabban eszközöltetik, mert a műhely a házban van. Nagy választék ágyszövetek és paplanokban.

!! Ujdonságok kávék terítékekben !!

Cretonok, batisztek, sephirek, satinok, nyári pique, gyermek-ruha csinvat stb. stb,

Különlegességek !! angol és francia batist és lenzsekendőkben.

Valódi szerb vásznak.

KRAUSZ és SCHENK

Marokkai-utca 1. sz. a. levő

bank- és tőzsde-bizományi üzlete

csekély fedezet mellett legjutányosabban eszközöl megbízásokat a

helybeli és bécsi tőzsdén.

Információk díjmentesen.

KERTESZ TÓDOR

Budapest, Dorottya-utcza 1. szám.

megrendelés végett ajánlja a **LIGNUM-SANKTUM** kuglizó-golyókat.

9 9½ 10 10½ 11 11½ 12 12½ 13 13½ 14 cm átméretű.
1.15 1.30 1.50 1.70 1.90 2.15 2.30 2.50 2.70 2.85 3.—

E készlet tartós gyertyánfából készült kuglizó-bábok frt 2.50. — Kuglizó társulatoknak alkalmas nyeremény-díjak. **Orosz női kuglizó** egész szűk udvaron is felállítható, egy készlet bábok, golyók és zsinórral frt 5.25—6.25 **Kerti flobert-puska** 7—25 frt. **Vasezöllábla** kiugró bohóccal 2—8 frt.

Ariston zenélő-szekrény 6 zenedarabbal 20 frt. **Angol Croquet-játék** 10—20 frt. **Lawn-Tennis** 40—60 frt. **Színes papír-lampionok** 15—80 krig. **Kerti gyertya-tartó** 1—2.30 krig. **Magnesium-fáklya** fehér vagy vörös színben frt 1.20 **Petroleum-fáklya** 1.60 **Kézi palack-dugaszoló** 1.20. **Önműködő dugaszluzó** 50 kr. **Biztonsági borlehu** gummicső 2.70. **Hydraulikus hordos** szeszes italok megromlása ellen 1 frt. **Uj!** **Meidinger-féle önműködő fagyalt készítő** frt 5.5, 7.50, 9.50 —

Uj! **Rapid gyorsforraló** Bunsen égővel 7 perc alatt egy liter vizet forral, 1 frt. **Horoghalászat** összes kellékei. **Kitűnő angol borotválkozó készlet** John Heifford késsel 7 frt. **Frotier-készülék** 1 frt. **Amerikai ébresztő-óra**

frt 2.6. **Uj aranyozó folyadék**, pillanat alatt mindenki moshatón ujjá aranyozhat elavult templomi csillárt, szobrot, kép- és tükörkeretet stb., egy üveg ecsettel 80 kr. **Jónak bizonyult angol ezüsttisztító** szappan 5) kr. **Kerti ollók és kések** **Meheszeti segédeszközök**. **Birka és malac-fül bélyegző** 3.75—5 frt. **Marha érvágó** 2.40—5.50. **Trokár 2 csővel** 2.50. **Marha- és bikaszarvra rézgombok** párja 1.40. **Bika orrkarikák** 75 kr. **Lóháló** legyek ellen, egész lóra párja 15 frt. **Houblon cigarettapapír** szópókával » vastagságban, 100 db tömővel 2.0. **Gummi czikkek** személyes alkalomra a beteg ápoláshoz stb. **Ércz dohánytartó**, melyben a dohány nyirkosan marad frt 3.75—6. **Gőz pipaszár** tisztító 1.50. **Szodaviz készítő** 7—16 frt. **Kerti hinta-ágy** frt 4.50—6.50. **Eros gyermekkocsi** 7—16 frt. **Tornakészlet** 8.50—1. frt. **Három kerekű erős velociped** **Uj!** **Acéldrót karizom erősítő** 3—6 frt. **Gyalog sőtához kényelmes ülésű** fiuknak 8—14 frt. **Tornacipő** párja 90 kr. **Uj!** **szék, egyszermind bot gyanánt szolgál.**

EPSTEIN MÓR

gyermekruha-kereskedése

BUDAPESTEN.

kigyó-utcza 9. sz.

(a gyógyszerár mellett)

Nagy választék elegáns gyermekruhákban és köpenyekben bébétől egész 14 évesig, leánykák és fiuknak a legújabb párisi minták szerint készítve, a legolcsóbb árukon, Mérték szerinti rendelések mint ismeretes, a legjobban teljesítenek. Szövetek is elfogadtatnak ruhakészítésre.

Kohn Arnold

gazdag sárkőraktárát
(Váczi körút 14, szemben az Andrássy-ut torkolatával)

ajánlja mindazok figyelmébe, kiknek a sárkőállítás szomorú kötelességét kell teljesíteniök.

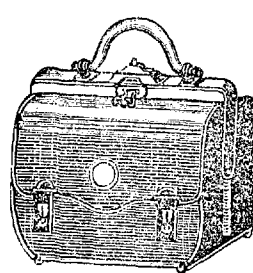
szép és pontos kivitelért és lehetőleg olcsó megszámitásért keznek a cég jó hírneve.

— Szombaton és ünnepnapokon zárva. —

SZIGETI LAJOS

szij- és nyereggyártó és bőröndös

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

A legnagyobb választék katonatiszti nyergék és nyergeszerekből **előírás szerint** jutányos áron, ugyancsak **czivil-nyergék és kocsizó-lószerszámok**

minden izlésnek megfelelő alakban és árban, ostorok lovagló-vesszők és botok,

utazó bőröndök, szerszám és lőtisztító-eszközök. Képes kimerítő árjegyzék, külön katonai nyergeszerekből és külön czivil urak részére.

Tartalékos tiszt urak nyergeszereket kölcsönbe is kaphatnak,

Mattoni

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE
BUDAPEST (Buda).

Idény május 1-től szept. 30-ikáig

Fényes eredményű

női betegségek és altesti bajokra.

Rendelő orvos BRUCK J. dr. egészségügyi tanácsos.

(Vigadó-tér 1, Biztosítási palota.)

Élénk társaskocsi-közlekedés a fővárossal reggeli 5 órától kezdve a Ferencz József-térről.

„Gyöngyvirág.”

Ha bízni lehet alapos hippologusok állításában, úgy messze van innen Gyöngyvirág szülőföldje, a kék Themze ködös partján. Abban a ködös városban, a hol szürke minden, a hol jobban szeretik a korom szagát gyöngyvirág illatánál, ahol a kürtök bűgása kellemesebb a füleknek a szeráfok zenéjénél. Különös város az és különös ország is: ott teremnek a jó kereskedők és a jó lovak. Ott töltötte életét Gyöngyvirág apja, anyja; kortársak emlékeznek reá, hogy Gyöngyvirág senior egyszer rajtakapta nőstényét, a mint kirugott a hámból vagyis makulát ejtett a hitvesi tisztaságon. A férfi-becsületében megsértett him buskomorrá lett e hűtlenség mián és Gyöngyvirág még nem volt anyányi, a mikor apja őseihez tért. Az ő-ök, Gyöngyvirág ősei: ezekről is föl van jegyezve minden adat régi krónikákban és most, hogy az ifju ló hirre-névre tett szert, a hippologusok vetélkednek a leszármazás apró-cseprő részleteinek földéítésében. Sőt akadt olyan szakférfiu is, a ki a pergamenlapokból böngészte ki, hogy Gyöngyvirágnak valamelyik szépapja vérbeli rokona volt a Caligula historikus patkós konzulának. A nagytehetségű csödör neve a hir szárnyain mihamar eljutott egy tejjel mézzel folyó áldott országba, a mely arról nevezetes, hogy sok benne a szép asszony és még több a gavallér. Az ország sorsát is gavallérok intézik, a kik elhatározták, hogy Gyöngyvirágot meg kell szerezni minden áron. Kerül a mibe kerül; az ilyen ló dicsősége annak, aki bírja. Nagy ára volt a paripának, mert a jó kereskedők a jó lovat csak jó pénzen adták. Kilenczven darab ezrest kértek érte és a szép összeget megkapták. A gavallér országban akadt ugyan egy-két ember, akik csipős megjegyzést tettek a vásár alkalmából avval hozakodva elő, hogy hiszen volna itt más is, a mi előbbre való, mint az ilyen lelketlen jószág. Ezek a jó vitézek hiába beszéltek, hiába fi káltak. Azt mondták róluk, — újságírók, kotnyeles legények, akik mindenhez szeretnének érteni, holott mindenben támasok.

És bevonult a paripa az országba, mely annyi varakozással nézett szereplése elé. Külön vonaton hozták a drága jószágot, tizenkét ember órködött mellette. A pályaudvaron, a mikor megérkezett, küldöttség fogadta szárnyas fekete kabátban, ünnepi ruhában. Csak meghívó révén lehetett a fogadtatásban résztvenni, a hivatalnok odakünn szorongtak. Nagy volt a tolongás, ember állott ember hátán, mintha csak kétlábu nevezetesség mutatkozott volna. A türelmes és izgatott tömeg hiába türte megadással a lábtiprásokat, a nagyhirű paripát nem láthatta, csak a közelálló, a hivatalos küldöttség szemlélhette azt meg. Zúgva, fenyegetődzve oszlott el a tömeg, azt hajtogatva, hogy a világot csak a nagy urak számára teremtették, hogy ezt a paripát, a mit az ország, az állam vett meg, a fővárosba viszik, aminthogy mindig csak a fővárost dédelgetik a vidék rovására. —

A fogait csikorgatták, az öklüket szorongatták és átkokba foglalták a főváros nevét.

A deputáció pedig ezalatt elkészült a fogadtatással és nem tudta hová legyen elragadtatásában. Az egyik ur a mén fejét, a másik a sörényét, a harmadik a lábait dicsérte különösen és így tovább, mindenik dicsért rajta valamit. Mindannyian megegyeztek benne, hogy ritka szép formája van a lónak: nagyszerű, fönséges isteni. A ló szerényen állotta meg a sok dicséretet, föl-fölvetette nagy barna szemeit és nyájasan pillantott hol egyik, hol a másik tagjára a küldöttségnek. Meg volt elégedve a fogadtatással, aztán megfordult, hogy jelezze: köszönöm urak, hagyjatok magamra. Az urak megértették magára hagyták és Gyöngyvirág visszavonult lakosztályába.

Még nem tudta, mi szerep vár reá; miért hozták ide, derültebb ég alá; mért szakították el szülő otthonától. Még látta az otthoni istálló egyszerű falait, a disztelen vászonzacskót, amiből az első abrakot ette; most merő pompa minden körülötte, selyem a zacskója, a mire nagy arany »G» van kihimezve. És visszagondolt a kóbor csatangolásra, a mit véghez vitt ha kedve tartotta, sik földeken, iratos mezőkön. Most nem tudta, csak sejtette, hogy közpálya az, melyet neki szántak.

A mint megjött a fővárosba, kijelölték neki a helyet, a mely állandóan befogadja. Nagy személyzet volt körülötte, a mely minden mozdulatát leste, hogy parancsait rögtön teljesítse. A szolgákkal jól bánt; éppen csak egy legény boszantotta, akinek nagyon görbe volt az orra, akiről lerítt, hogy keletről származik. Ezt a görbeorru legényt néhányszor gyöngéden megezirogatta, úgy hogy ez végre fölmentését kérte. Azóta nem adtak a kekvérű paripa mellé keleti származású legényt. — Különben jó szive volt Gyöngyvirágnak. Egyszer, fergeges éjszaka volt, egy hajléktalan munkás embernek adott szállást, az ő tágas istállójában.

Mindennap kivezették tágas mezősegre, ahol vékony legények ültek rája és száguldoztak árkon-bokron át. Ott ismeretséget kötött sok-sok paripával, amelyek szintugy, mint ő, nap nap után szaladgáltak. Ezek a társak magyarázták el neki, hogy itt képezik ki őket a nyilvános szereplésre. Minden esztendőben háromszor rendeznek velük az emberek mulatságot: virágos tavaszszal napsugaras nyáron és gyümölcsöző ősz idején. A kollegák apróra elmondották, hogy vannak nagy urak, még pedig szép számmal, akik egyébbel sem foglalkoznak, mint lovakkal. Sőt nemcsak nagy urak foglalkoznak velük; kis, kisebb, de még legkisebb emberek is. Elbeszéltek, hogy van hivatalos lapjuk is, néhány, különféle nyelveken, hogy azonkívül a napi és a heti lapok szelvében hosszában irnak róluk. Irniok kell, mert a publikum kívánja. A publikum, a főváros, az egész ország lázas érdeklődéssel csüng minden nyerítésükün, lábuk minden minden mozdulatán.

Gyöngyvirág csodálkozva hallgatta e közléseket,

melegség járta át, jól esett neki, hogy milyen csodálatos figyelemnek tárgya ő és társai. Azt hallgatta tovább, hogy gazdáik az u ynevezett emberek, mennyi időt szentelnek a lóhíreknek. Kis diákok összerakják a zsemlyepénzüket és megveszik a hivatalos lóközlönyt. Rőfők forgatói, amint hátat fordítanak a pultnak, rohannak kávéházakba, hogy nekifeküdjenek a legfrissebb lóczikkeknek. Ifju magántisztviselők, akik egyébként soha sem néznek nyomtatott betűre, milyen mohón szürcsölik a paripákra vonatkozó közleményeket, mint készítenek szorgalommal, furfanggal táblákat a melyekből ezerféle kombinációt vonnak le. Gyöngyvirág a'ig hitt füleinek. A fejét csóvalta.

— Mesébe való ez, a mit ti beszéltek.

— Pedig úgy van, úgy van, erősítették a társak mind, egyhangú nyerítéssel. Van még egyéb is, külön is. Ott künn, a hol bemutatjuk a tudományunkat, nagy lutri van, a hol reánk játszanak. A reánk vonatkozó híreket mind csak azért olvassák, hogy biztosabban játszszanak reánk. Kicsinyek és nagyok, férfiak és asszonyok, urak és koldusok vegyest. A szerényebbek csak azt óhajtják, hogy a mi izzadságunk juttasson nekik pénzmagot, a miből mennél több élvezetre teljék. Ám vannak olyanok is, a kik tovább mennek; a kik a mi verejtékünkkel kerestetik meg a kenyérüket. A legtöbbet a lutri nyeri. Tudunk több olyanról is, a kik a más pénzén játszottak és a kik egyikünk-másikunkért anynyira exponálták magukat, hogy megcsalódván, egy új világba kellett vitorlázniok.

— Eh, fogyjatok ki már, szólt Gyöngyvirág Üdvözül, a ki hiszi; engem nem teszten emberré!

— No már, pedig úgy van, fakadtak ki a társak. Lóbecsületünkre mondjuk, így van, nem másképp: nem ámitunk mi senkit, nem vagyunk mi — jockeyk. Különben majd meglátod nemsokára!

És Gyöngyvirág meglátta nemsokára. Kivitték őket arra a helyre, a hol a tudományukat kellett bemutatniok. Soha több ember egy helyen! A kik akkor az ország határára várták, tizedrésznien sem voltak ennyien. Azok közül néhányat viszontlátott itt. Eljöttek ide az ő kedvéért. Azután körülnézett. Valami emelkedésen volt néhány úr, a kik — a társak súgták meg — bírói széket ülnek fölöttük. Komoly férfiak, a kik szemeket hol rajtuk, hol a szép asszonyokon jártatták. Mert sok volt itt a szép asszony: szőke is, barna is, karcsú is, gömbölyű is. Aztán a ruháik: ragyogó átlász, suhogó selyem; volt nefelejts-szín, volt skarlátvörös; volt hófehér és éjfelete. No meg a kalapjaik: magasak, merészek, égnek meredők. Volt olyik, hogy Gyöngyvirágnak a hátsó lábaira kellett állnia, ha meg akarta látni. Milyen fény, milyen káprázat! A ló nem győzte eléggé csodálni, s mindez — az ő kedvéért, a társai kedvéért. Majd meg az urakat nézte, a kik, hol olvastak, hol élénken beszélgettek. A társai fejtegették neki, hogy több hely van itt, külön gazdagoknak, külön szegényeknek. Gyöngyvirág látta, hogy a szegények többségben

vannak és látta azt is, hogy nagy tömeg ember-csikó van itt; apró férfiak, a kik pendelyes nadrágban járkálnak. Hát kicsinyje-nagyja sereglett itt össze az ő kedvéért, a társai kedvéért? Nem, soha sem voltak ilyen fényes álmai ködös szülőházájában.

Egy úri ember jött és számokat vert ki egy lécre. Most jött a java Most figyelmeztették Gyöngyvirágot társai, hogy tartsa nyitva a szemét. Mindenki a számokra nézett, aztán egy papirba. Aztán meg futottak, rohantak bősziúten, örülten a lutrihoz. Botok röpködtek, kalapok hullottak, bögések hallatszottak. — »Téjem, hájom med tilenc!« »Ide őt!« »félre kölyök!« »Ne szemtelenkedjék« stb. stb. — Csengettek. — Néhány társa kivált és szaladt. Nem is szaladt, — röpült. Az emberek valami fekete csővel nézték őket. Ide mentek, oda mentek, a hol jobban láttak. Mikor a társak közeltek, zürzavaros kiáltások reszkettették meg a levegőt. Gyöngyvirág hol egyik, hol másik társának a nevét hallotta, a mint ordítják, üvöltik. Aztán nem hallott, nem látott többé semmit, reá került a sor, az ő csoportjára. Megsarkalták és száguldott vad hévvel, szélsébséggel. Ő jött be elsőnek, nem csalódtak benne. Verejték gyöngyözött rajta, erősen lihegett, föl se vette, mert mindjárt odajöttek hozzá, megsimogatták, megölelték, komoly férfiak, szépséges asszonyok. Hoztak valami italt, habzót, édeset, sok, sok kortyot nyelt. belöle, jól esett neki.

Megvolt hát az első föllépése, egyszersmind azonban az utolsó is. Még egyszer kiment ugyan a mezőségre, a hol mindig együtt volt társaival. A társak elmondták neki, hogy a hivatalos lóközlönyök vezércikket irtak róla; hogy egy csapással meghódította az egész közvéleményt; hogy a neve milyen népszerű: van gyöngyvirág-kalap, gyöngyvirág-gyufa, gyöngyvirág-zsebkendő és sétabot. A paripa szügye dagadt e dolgok hallatára.

Másnap betegség verte le a lábáról. Ott szerezte a kórt dicsősége színhelyén, a mámor közepette, a habzó italtól. Nagy lett az ijedtség, szedték, hitták a tudós doktorokat. A látogatók egymásnak adták a kilincset; a beteget nem volt szabad háborgatniok, csupán névjegyeket adták át az ajtónállónak. Jöttek egymásután: Gyopáry Gyula gróf, a salamankai herceg, Tarokk Cyrill báró és mások. Napról-napra kiadták a jelentéseket: ilyen az érverése, ilyen a hőfoka. Nem használt az orvosi tudomány, nem a gondos ápolás: Gyöngyvirág fölvette a néhai nevet. A lógenie halála nagy keservet okozott; elsírátták, gyászolták, fényes temetést rendeztek neki. Úgy történt, hogy egy nagy embert temettek ugyanaznap; a jelentékeny ember temetésén a nagy urak, az ország híres gavallérjai nem jelenhettek meg, mert ott volt dolguk — Gyöngyvirág eltakarításánál.

Rövid és tüneményes volt e becézgetett ló pályája; fényes pálya, a mely azt bizonyítja, hogy valóságos szerencse, ha az ember — lónak születik.

Kreutzer Lipót.

Magyar-zsidó családok. Pakfong-ember.

IV.

Elbeszélés. (6.)

Egy hónappal a történetek után Köröss Vilmos hadnagy ur végig csüörtetett a Főutcán s betért szállására. A tisztí kaszinóból jött, ménkü rosz kedve volt.

Végig vágta magát a diványon, felugrott, szivart kapott elő s füstölni kezdett, keresztbe vetett lábakkal ült le egy székre s rendes szokásához hiven, ha felindult, fennhangon kezdett beszélni.

— Ez már rosz jel. Kezd a talaj ingani alattam. Hja! Két urat nehéz is szolgálni. Vigyázni kell, Vili! Eszednél légy.

Visszafeküdt a divánra s gondolatban végigjátsozta az elmúlt hónap összes örömeit.

Azon a bizonyos ebéden történt, hogy a fekete kávénál az öreg ur, ki az egész idő alatt ki sem nyitotta a száját, hozzáfordult. A két nő e pillanatban viszszavonult.

— Sind Sie a jid?

— Natürlich.

— Tudja, még ebben az esetben is, a min szivből örvendek, de hát Zsófiika tizenöt éves, maga is fiatal, ösmierkedjenek meg, ezt egyelőre megengedem, ma nem is kérdelem, hogy miből akarja eltartani? Tiszt akar-e maradni vagy sem? egyelőre ismerkedjenek meg. Nur das Sie a jid sind!

Elmult egy hó s Kern Adolf ur még sem kérdett semmit, de azért gyakran ebédelt náluk s vacsorára talán mindennap ott fogták. Színházban az ő páholyukban, vendéglőkben az ő asztaluknál, czukrászatban az ő fülkájukben jelent meg, egyre a hölgyekkel volt, gyalog, kocsin, lóháton, úgy, hogy a kisváros rövid idő alatt tele volt harangozva.

— Menyasszony a Kernék Zsófikája, egy bécsi milliomos katonatiszt fia veszi el.

Az asszonyok rövidesen megtudták, hogy mit beszél róluk a város szája, mert a frizirnő csak nem haját sütni jár a házba, vagy mi! arra való, hogy lásson mindent, halljon mindent és elbeszéljen mindent.

Eleinte persze hízelt nekik a nagy szerencse de másrészt Vili mély érzését s csendes jószívüségét annyira megszerették, hogy kezdte őket a pletyka zavarni. Milyen csufos bukásnak fogják majd tartani, ha megtudják, hogy Vili nem milliomos-fi. Mert a nép így gondolkozik.

Mi! hát nem milliomosnak a fia, hanem egy közönséges stibli. Mit voltak hát Kernékezzel olyan nagyon fennen, hiszen ilyet minden ujjunkra kaphatunk százat, hisz ez szégyen, igen, valóságos gyalázat, milliomost hirdetnek s koldus sül ki.

Ezt a kósza hirt még alapján el kell fojtani. Kiadták hát a rendeletet az összes frizir- és varrónőknek,

hogy a milliomosról szóló híriiket vonják vissza s „illetékes helyről vett értesülések alapján“ jelentsék, ki, hogy a hadnagy egy egyszerű hadnagy, ki szerelmes Zsófi kisasszonyba.

Ezalatt a tisztí kaszinoban is szóba került Köröss Vilmos feltünő viselkedése. A kapitány kijelentette, hogy ő a polgársággal való trafikálást általában nem helyesli, különösen helytelen az akkor, mikor valaki próba szolgálaton van, s katonai érzelmeit kellene bebizonyítania. E fölött nagy vita keletkezett, s az első pontot többen hevesen megtámadták, a másodikat azonban föltétlenül helyeselték. Ezzel ki volt mondva Köröss Vilmos sorsa.

Mikor a legközelebb a kaszinoba lépett, csupa hideg arcot talált s ez a hidegség nem akart engedni. Boszusan távozott a kaszinóból mindig, sejtve, honnan fú a szél. A gazdag parthiet irigylik a legények — gondolta magában. — Ez elég baj, mert a vizsgánál szükségem lehet reájuk.

A mint ott ült keresztbe vetett lábakkal székén, azon törte fejét, mikép lehetne többet lenni tisztárságban, de azért Kernéket sem hanyagolni el?

Ez nehéz, de okvetlenül kiviendő problema, ettől függ tisztí kardbojtja, sorsa jövője szerencséje.

— Végre is abban állapotott meg, hogy megragadja a kínálkozó alkalmakat, s tisztárságba szökik, ha csak teheti, bár a Zsofikáé ezerszer kedvesebb.

De azért Kernékkal is tisztába szeretett volna már jönni.

Folyt. köv.)

Lázár Béla.

AZ ERŐSEK.

— Elbeszélés a kisvárosi zsidó népéletből. — (15)

Irtá: Bernstein A.

III.

Kis szünet multán Mendel még halkabb szóval és emelkedettebb hangon folytatta:

— Négy esztendeig éltünk együtt az isten — áldassék az ő neve — jóvoltából. Szent akarata nem áldott meg bennünket gyermekekkel; de az ő szíve napról-napra jámborabb és vidámbabbá lett, és ha reménykedett az irgalmas istenben, és bizott az ő kegyelmében és irgalmában, csak a szemével küldözgette hozzá az imáját, míg ajka a boldog férjre mosolygott. Amíg az Ur magához nem szólította, sugárzó volt arcban, sugárzó lélekben.

Jó darab idő telt el, mire Salme szóhoz tudott jutni s akkor is azon az énekbe hajó zsinagógai panaszos hangon beszélt, mely mint a megtört szívek természetes szava zendül az ember fülébe.

— Nagyot véthetett akkor a kile — így kezdte a beszédet fájdalmas hangon, ingó-hajlongó felső testtel. — Gyász és siránkozás lepott meg minden jó lelket. A forró lázban elébb sok gyermek pusztult el,

azután a fiatal asszonyokra került a sor! Kerestük, kuttattuk a mi vétkeinket, naphosszat zsolnárokat énekelünk és minden házból ima szállt az égbe. De az angyal sujtásra emelte a karját és vissza nem huzta, miglen hat szomorú hét leteltével 42 lelket, gyereket és fiatal asszonyt vittek ki a temetőbe, ahol egymás mellett nyugosznak egy sorjában, ezt a sort a sírásók el is nevezték az asszonyok és gyermekek sorának.

— És ebben a sorban — folytatta Salme kis várattva ismét nyugodtabb hangon — nyugszik egymás mellett az én áldott Jüttem és a Chaskel Elkéje, a te édes anyád.

A korán árvaságra jutott Mendel eddigelé csak véletlenül és futólagosan szerzett holmi értesülést apjáról, anyjáról azonban még ennél is kevesebbet tudott. Épp az utóbbi hetekben, mikor egész valójában olyan lényeges változás esett, tünődött el többször álmodozva, az ő származását meghányva, megvetve, és ágról szakadt volta miatt bizony volt is oka az elgondolkozásra. De hogy egyszerre ilyen váratlanul a Salme az anyjáról kezdett neki beszélni, az nagyon, de nagyon a szívéhez szolgált.

— Reb Salme — szólt, — én jó reb Salmem, csak beszélj, beszélj tovább. Hát csakugyan ismerted az édes anyámat?

— Nem ismertem — válaszolt Salme — amíg élt, dehogyan ismertem; de rátaláltam később, azután. Mendel megrázkódott:

— Szólj, az isten áldjon, szólj Salme! — könyörgött. Salme újra rákezdte:

— Valami két év telt el azóta és sok lakodalmat ültek a kilében: a többiek mind újra házasodtak, csak én, meg a Cheskel gibbor maradtunk özvegyen.

Kis szünet múltán, melyet megint csak a Mendel mély sóhaja töltött ki, Salme folytatta:

— Beteg voltam, de nem ágyban fekvő, és az öreg járásorvos, akinek sok volt a tudása, azt mondta nekem, hogy ijedtemben a fejemben néhány idegem megroppant. Azok néha naphosszat és egész éjszakákon által egyre sajogtak! A hajam mind elment az idegek mián és a fejemet csak lehorgasztva hordhattam. Annak előtte úgy szólítottak az emberek, hogy »Salme kisasszony«, mert csöndes voltam, mint a leány; most meg azt hajtogatták, hogy mennist vagyok, mert némán barangoltam, lesütött fejjel, meg aztán mivel azt látták, hogy szívesen járok ki a temetőbe és a sírok között kószálok. Azt is mondták, hogy: Salme te nagyon évődöl és zugolódol a mindenható ellen — akinek áldassék a szent neve! — De isten — dicsértessék mindörökké — a tanum, én nem zugolódtam, mert hiszen én négy esztendeig meg két hónapig és hat napig együtt éltem az én áldott Jüttemmel és ez az idő nekem olybá tetszett, mint egy egész élet, és hosszú élet.

A Salme szavában nem a fájdalom hangja rezdült, hanem a legtisztább magasztosultság egy bizonyos neme.

Mendel összekulcsolta kezeit a mellén; lelkében borzongás borzongást ért nyomon, de egyetlen sóhaj sem törte meg a csendet.

A rövid megállapodás után Salme újra kezdte:

— Mikor lakodalmat ültek, én örömet kimentem a »jó hely«-re; és egyszer mikor ott álltam a temetői sátorban és elgondolkoztam, hogy a többiek mind fiatal asszonyt visznek a házhoz, hát láttam a te édes apádat, a Cheskel gibbort befordulni a temetőbe és ott ment el előttem mélyen lehajtott fejjel és odaállt a te Elke anyád sírához — és oda borult a tövébe — és sirt — keservesen.

A Salme szava reszketett, hogy ezt mondta, de annyira, hogy szakgatva beszélt. A Mendel izmos nyakán a visszafojtott lélekzet folytán, melylyel a beszédet leste, rángás volt látható, mely tovább terjedt a vállán, tért foglalt a mellén és azt olyan hallhatóan emelgette, mintha lélekzetvételtől lélekzetvételre mind súlyosabbá váló terhekkkel kellene megküzdenie. Jó darab idő telt el ebben a kemény küzködésben, mely mindinkább fokozódott, miglen egy erős fohászkozás szét kezdte szakgatni a kötelékeket, melyek Mendel mellére nehezdedek és mint a gátot tört zsilip, megredt a könye zápora, mely váratlan zivatar hirtelen záporához volt hasonló.

A keserűség kitörése rendkívül erős és hatalmas, de rövid tartamu volt. Ezek voltak első könyei Mendel fájdalmának, de egyszersmind a nagyerejű emberé is, melyek még a legfájóbb és legváratlanabb keserűség idején is csak szórványosan hullanak.

Salme remegett és reszketett. Így, éppen így látta ő Mendel atyját a felésége sírján zokogni.

Darab idő múltán Mendelnek ismét megjött a szava, ellenben Salme még mindig szótlánul takarta el arcát kezeivel, Mendel keze kereste és a sötétségben meg is találta a szegény Salme nyakát; körülfonta a karjával, és szeretkező lágy hangon, mely csodásan csendült az erős, csak az imént nagy fölindultságtól remegő mellből és meglepően elütő volt azoktól az erőszakolt hangoktól, melyek az imént törtek elő belőle, így szólt barátjához:

— Kedves jó Salmem. Isten — áldassék szent neve — ott a hetedik égben az egyedüli tanum, hogy mit tettél az éjjel én velem. Csak szólj, csak beszélj tovább, mert a lelkem eleped szavaidra szomjuhozva.

(Folyt. köv.)

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése május hó végén lejárt, teljes tisztelettel kérjük, méltóztatásnak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az „Egyenlőség“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, Vácikörut 23. sz.